

Izveštaj
o
primeni Briselskog sporazuma
(od strane Republike Srbije)

Period
jun – decembar 2014. godine

Autori:
Zoran Gavrilović i Pavle Dimitrijević

Biro za društvena istraživanja (BIRODI)

Beograd
Januar 2015

Sadržaj:

I	Zašto monitoring primene Briselskog sporazuma?	3
II	Opis metodologije i iskustva u prikupljanju podataka	4
	2.1 Metodologija	4
	2.2 Iskustva u prikupljanju podataka	5
III	Kontekst (ambijent i uslovi u kojima se sprovodi Briselski sporazum)	7
IV	Implementacija Briselskog sporazuma - nalazi po oblastima: bezbednost, obrazovanje, lokalna samouprava, pravosuđe	10
	4.1 Upravljački tim za uspostavljanje ZSO i ZSO	10
	4.2 Lokalna samouprava	11
	4.3 Sudstvo	11
	4.4 Obrazovanje	13
	4.5 Policija i bezbednosne strukture	14
V	Rad Ustavnog suda i Sporazum(i) iz Brisela	16
	5.1 Pregled odluka Ustavnog suda Srbije	17
VI	Pravni aspekti razlika između sistema Kosova i Srbije od značaja za Briselski sporazum	22
	6.1 Poredjenje zakona: Lokalna samouprava	22
	6.2 Upporedna analiza: Finansiranje lokalnih samouprava	24
	6.3 Poredjenje zakona: Uređenje sudova	26
	6.4 Zakon o amnestiji Kosovo	27
	6.5 Status i položaj civilne zaštite	28
VII	Zaključci i preporuke	30
	7.1 Zaključci	30
	Annex 1 – Indikatori primene Briselskog sporazuma – tabelarni pregled i analiza	33
	Annex 2 – Pregled izveštavanja medija o implementaciji Briselskog sporazuma	37
	Hronologija ključnih medijskih objava na temu implementacije Briselskog sporazuma	45

I Zašto monitoring primene Briselskog sporazuma?

Briselski sporazum (u daljem tekstu Sporazum), parafiran od strane premijera Srbije i Kosova 19.4.2013., usvojen je na sednici Vlade Srbije 22.4.2013., dok ga je Vlada Srbije usvojila 26.5.2013. godine. Plan primene Briselskog sporazuma (u daljem tekstu Plan) koji podrazumeva realizaciju niza mera i aktivnosti sa rokovima, prema originalnom političkom sporazumu. Imajući u vidu činjenicu da je navedeni Sporazum od izuzetne važnosti za Srbiju u pogledu nastavka procesa EU integracija, regionalne stabilnost i saradnje, a posebno sa stanovišta pregovaračkog poglavlja 35, Biro za društvena istraživanja (BIRODI) je konstatovao da postoji potreba za organizovanim i sistematskim praćenjem realizacije Briselskog sporazuma i to iz perspektive aktivnosti koje preuzima Republika Srbija, ali i institucije i predstavnici na koji su pod njenim formalnom i neformalnom uticajem na Kosovu. Monitoring realizacije podrazumeva praćenje ključnih oblasti Sporazuma kroz sledeće indikatore: transparentnost, zakonitost, efikasnost, efektivnost i posledice (ne)primene.

Monitoring primene sporazuma ima za cilj da utvrdi u kojoj meri je Sporazum sproveden, odnosno održiv. Drugi cilj monitoringa je da kroz predstavljanje nalaza pokrene širu debatu u Srbiji u pogledu sadržaja i načina sprovođenja Briselskog sporazuma, kao i da ovu temu aktuelizuje u medijima, odnosno političkoj i stručnoj javnosti, posebno iz perspektive procesa pridruživanja Srbije EU. koji ukazuje da će upravo realizacija Sporazuma biti jedan od ključnih uslova za dalji napredak Srbije ka EU. Ovaj cilj dobija na značaju kada se ima u vidu da se u albanskoj javnosti na Kosovu, za razliku od Srbije i srpske javnosti na Kosovu, vodi debata o primeni Sporazuma. U prilog ovom stavu govore nalazi monitoring medija koje je sproveo BIRODI tokom lokalnih izbora na Kosovu 2013. godine, koji govore da Sporazum, njegov sadržaj, tumačenje i primena i značenje nisu bili tema koja je značajnije prisutna ni u medijima srpskom jeziku na Kosovu, ni u medijima u Srbiji.

Ko i na koji način sprovodi Sporazum, ko su uključene strane, šta su preduzete aktivnosti, a šta postignuti rezultati, u kojoj meri se može govoriti o transparentnosti i uključenosti različitih aktera u realizaciju Sporazuma, šta su glavne prepreke u sprovođenju Sporazuma i kakvi su pravni aspekti sprovođenja Sporazuma su ključna pitanja na koje je naše istraživanje pokušalo da pruži adekvatan odgovor, kroz sakupljanje pre svega informacija“ od ljudi koji žive, rade ili bave javnim i političkim delovanjem na Kosovu i/ili su na direktan ili indirektan način su povezani sa realizacijom Sporazuma prvenstveno sa srpske strane.

Ovaj monitoring izveštaj je uvažio činjenicu da su društveni akteri (civilno društvo, mediji, političari) i predstavnici institucija koje su na lokalnom nivou zaživele posle Briselskog sporazuma najmerodavniji izvor prikupljanja podataka, jer se sve preduzete (ne)aktivnosti po pitanju Briselskog sporazuma upravo najviše odražavaju na prostore na Kosovu gde živi Srpska zajednica.

II Opis metodologije i iskustva u prikupljanju podataka

2.1 Metodologija

Tragajući za najboljim mogućim metodološkim okvirom za sprovođenje ovakvog tipa istraživanja ove specifične teme, BIRODI je definisao sledeće indikatore:

- Transparentnost (javnost, način donošenja odluka)
- Zakonitost (sprovođenje mera, da li vodi kršenju postojećih procedura)
- Efikasnost (da li se i u kojoj meri sprovode dogovorene mere, ili mere o kojima postoji utisak da su dogovorene)
- Efektivnost/rezultati (šta primena sporazuma donosi građanima)
- Odgovornost za sprovođenje i nesprovođenje sporazuma
- Prepreke/opstrukcije (identifikacija problema u primeni /načina za opstrukciju – institucije, javni funkcioneri, grupe građana koji sprečavaju sprovođenje Sporazuma)

U želju da dođemo do relevantnih informacija definisali smo listu od 40 aktera sa ciljem da se obave intervjui i prikupe informacije od značaja za monitoring. Takođe, imajući u vidu činjenicu da je medijsko izveštavanje o primeni Briselskog sporazuma važan aspekt u (pr)oceni situacije na terenu, BIRODI je organizovao i orijentacioni monitoring medija na temu „primena Briselskog sporazuma“ koji je sproveden u periodu od 4 meseca. Nalazi monitoringa (akteri, teme koji su bili najzastupljeniji u izveštavanju medija) su navedeni u Aneksu 2 ovog izveštaja.

Istraživanje je sprovedeno u periodu jun – decembar 2014. godine i to kroz:

- 38 intervjua sa relevantnim društvenim akterima:
  - Zvaničnicima - javnim funkcionerima i službenicima iz institucija koje su na nivou opština koje su sa srpskom većinom (institucije Republike Srbije i novouspostavljene institucije kroz proces realizacije Briselskog sporazuma);
  - Implementatorima – postavljenim licima ispred Republike Srbije koji su formalno zaduženi za sprovođenje Briselskog sporazuma
  - Partijskim funkcionerima
  - Civilnim aktivistima i značajnim društvenim akterima u srpskoj zajednici
  - Predstavnicima međunarodne zajednice
  - Ekspertima za posmatrane oblasti
  - Novinarima-analitičarima
- Pravnu analizu:
  - Pregled odluka Ustavnog suda Srbije povodom sporazuma koji su prethodili Briselskom sporazumu i povodom samog Sporazuma;

- Usporednu analizu pravnog okvira Srbije i Kosova koja je od značaja za posmatrane oblasti Sporazuma;
- Monitoring medijskog izveštavanja o realizaciji Briselskog sporazuma na formiranom uzorku medija (period: avgust - novembar 2014. godine);

2.2 Iskustva u prikupljanju podataka

Tokom sprovođenja istraživanja, tim Biroa za društvena istraživanja (BIRODI) se susreo sa nekoliko prepreka:

- Utvrđivanje nadležnosti (koja lica u kojim institucijama su nadležna za koje oblasti/aspekte sprovođenja sporazuma) – istraživanje je pokazalo da informacije o nadležnostima lica iz državih organa Republike Srbije koji su zaduženi za određene aspekte sprovođenja Sporazuma i/ili pregovarački proces nisu javno dostupne (osim liste članova Upravljačkog tima za uspostavljanje ZSO); Kod prepoznatih ključnih aktera takođe nije bilo moguće do kraja utvrditi koje su njihove direktne nadležnosti u pogledu realizacije delova Briselskog sporazuma, niti na koji način je realizacija koordinisana;
- Dostupnost lica za intervju – tokom istraživanja se pokazalo da predstavnici Vlade Republike Srbije – Kancelarija za Kosovo i Metohiju nisu spremni da pruže bilo kakve podatke u vezi sa sprovođenjem Briselskog sporazuma (mimo sopstvenih izjava u medijima). Na više pokušaja uspostavljanja zvaničnog kontakta sa Kancelarijom za KiM nije bilo odgovora. Takođe, zbog jake političke veze između gradonačelnika novoformiranih opština na Severu Kosova, privremenih veća i Kancelarije za KiM, više pokušaja obavljanja razgovora sa istim nije dalo rezultata (tražena dozvola Kancelarije za KiM, tj. Marka Đurića lično je bilo jedno od nezvaničnih objašnjenja). Jedini sagovornik koji odstupa od ovog šablona je gradonačelnik Leposavića koji je prihvatio razgovor sa istraživačima BIRODI tima. Zbog toga je BIRODI tim obavio razgovore i sa saradnicima gradonačelnika, predsednicima Skupština i odbornicima Skupština opština.
- Nedostatak informacija (statističkih podataka i dokumenta) o toku sprovođenja Briselskog sporazuma – tokom sprovođenja istraživanja je zaključeno da ne postoji bilo kakva „organizovana veza“ između događaja koji su se odnosili na sprovođenje aktivnosti koji se povezuju sa Sporazumom u pogledu dokumenta koji potvrđuje/pokazuje redosled poteza, nadležnosti, način sprovođenja itd. (osim Plana primene Sporazuma koji je usvojen od strane Vlade Republike Srbije). Samo

spvođenje određenih aktivnosti u pogledu osoba koje su zadužene za to i njihovih nadležnosti je van domašaja javnosti.

- Nepoznavanje samog procesa realizacije Sporazuma od strane većine sagovornika – iako su prema opisu formalnih nadležnosti povezani sa neposrednom primenom dela aktivnosti iz Sporazuma na terenu, većina sagovornika nije upoznata sa načinom realizacije, pa ni sa pravim sadržajem samog Sporazuma. Njihove konkretne aktivnosti se većinom odnose na obavljanje minimuma aktivnosti koji su propisani propisima institucija u kojima funkcionišu (bilo da su institucije Kosova ili Srbije);

III Kontekst (ambijent i uslovi u kojima se sprovodi Briselski sporazum)

U ovom delu analize biće izneti nalazi i ocene zasnovane na stavovima ispitanika o kontekstu u kojem se sprovodi Briselski sporazum.

Od potpisivanja Briselskog sporazuma kao pozitivne stvari učesnici istraživanja su naveli: relativan rast bezbednosti i slobode kretanja Srba, unapređenje infrastrukture zahvaljujući pre svega sredstvima Republike Srbije koja su distribuirana preko Kancelarije za KiM, promenu stava međunarodna zajednice prema srpskoj zajednici (u političkom smislu, srpska zajednica je sada prepoznata, prema mišljenju ispitanika, kao konstruktivna strana), posebno prema Srbima koji su van severnog dela Kosova, delimično unapređenje rada opštinskih službi u opštinama van severa Kosova, formiranje IBM (integrisano upravljanje graničnim prelazima na severu Kosova) i proces integracije bezbednosnog osoblja Republike Srbije u Kosovske institucije, održavanje lokalnih izbora 2013. godine, uz već prethodno uspostavljanje uspostavljanje oficira za vezu koji pomaže i koordinaciju između međunarodne zajednice, kosovskih institucija i političkih predstavnika Srba sa Kosova.

Očekivanja građana srpske nacionalnosti od Briselskog sporazuma su usmerena ka većoj bezbednosti, slobodi kretanja, kvalitetnijoj infrastrukturi, vladavini prava i zapošljavanju. Oni na Briselski sporazum gledaju kao na ukidanje „srpskih institucija“ i integraciju u Kosovo uz napomenu da nove srpske institucije nisu osnovane što vide kao problem, jer za to treba vreme, ali i strategija i plan koji ne postoje. Ključni strah kod građana srpske nacionalnosti je da će Briselski sporazum dovesti do ukidanja finansiranja iz Srbije i gubitka radnih mesta, a da će prelazak u Kosovski sistem značiti istovremeno i kulturnu asimilaciju i gubljenje svakog vida nacionalnog identiteta.

Ocenjujući ponašanje međunarodne zajednice, ispitanici su naveli da je ona i dalje spora i nedovoljno objektivna prema srpskoj, a popustljiva prema albanskoj strani. Sporost na nivou međunarodne zajednice pre svega se pripisuje Evropskoj uniji. S druge strane, OSCE-ovo delovanje je ocenjeno kao relativno adekvatno u slučaju kršenja prava Srba. Za ispitanike glavni politički akter, sa najviše uticaja, su SAD koja ima više razumevanja za albansku stranu.

Generalna ocena učesnika istraživanja je da Briselski proces nije doprineo unapređenju integriteta institucija u srpskim opštinama. To se, pre svega, odražava u njihovom funkcionisanju: nemaju adekvatna materijalna sredstva (odbornici nisu redovno plaćeni, neizvesna i nedovoljna budžetska sredstva), tehnička sredstva (prostor za rad skupštine i ostalih institucija lokalne samouprave je nedovoljan ili ne postoji), nemaju adekvatnu kadrovsku strukturu (stručnjake za pravljenje i realizaciju projekata koje podržavaju međunarodni donatori, kumulacija funkcija manjeg broja ljudi koji su izgubili lični i politički integritet).

Prema intervjuisanim ispitanicima jedno od „pitanje svih pitanja“ je finansiranje srpskih institucija koje je označeno kao neizvesno. Ovo se posebno odnosi na obim i način finansiranja srpskih institucija na Kosovu (bilo da se odnosi na Kosovski ili budžet Republike Srbije). Takođe,

naglašeno je da način raspodele novca opštinama iz budžeta Kosova u nepovoljan položaj stavlja brojčano male i nerazvijene opštine, a upravo među njima je značajan broj srpskih opština. Istovremeno, većinu infrastrukturnih projekata preko privremenih veća finansira Kancelarija za Kosovo i Metohiju.

Među ispitanicima prevladuje stav da ne postoji adekvatna saradnja među srpskim opštinama, odnosno da postoji, doduše ne izražena, ali prisutna podela na „srpski Sever“ i „srpski Jug Kosova“.

Komunikacija na relaciji Vlada Kosova i lokalne samouprave u kojima su Srbi većina je opisana kao nedovoljno dobra, posebno kada su u pitanju opštine na severu Kosova. Konkretno, Ministarstvo administracije i lokalne samouprave Kosova je prepoznato kao ministarstvo koje „koči“ komunikaciju, odnosno nije bilo konstruktivno u procesu izrade Statuta opština. Rešavanje pitanja postavljanja amblema i grbova Kosova bio im je glavni prioritet za ovo ministarstvo u ovom procesu. Predstavnici Kosovske vlade prisustvuju sednicama skupština opština sa srpskom većinom. Zapisnici sa sednica skupština opština se dostavljaju kosovskoj vladi prema redovnoj proceduri, uključujući i sve druge prateće odluke. Javnost, međutim, o tim odlukama nije obaveštena.

Bitan izazov je svojinski status javnih preduzeća na lokalnom nivou. Naime, u opštinama koje su sa srpskom većinom javna preduzeća su u državnoj svojini, dok su komunalna preduzeća u ostalim kosovskim opštinama privatna, što stvara problem pri planiranju sredstava, jer budžetski sistem Kosova ne prepoznaje državna lokalna preduzeća, što za posledicu drugačiju strukturu odobrenih novčanih sredstava u budžetima srpskih opština ali i drugačiji system obavljanja delatnosti za koja su bila zadužena lokalna preduzeća (npr.komunalna delatnost).

Transparetnost institucija u srpskim opštinama je niskog nivoa. Na sajtovima opština postoje osnovne informacije i dokumenta koja se odnose na nadležnosti opštine. Skupštinske sednice se neredovno najavljuju u medijima. Informacija o budžetu uglavnom postoje na sajtovima, ali ne i informacije o njegovom izvršenju/trošenju. Iako su predviđene prema kosovskim zakonima, javne rasprave i tribine koje inicira predsednik opštine se ne održavaju (osim u slučaju predstavljanja nacrtu budžeta za 2015.godinu koja je održana u svakoj od 4 opštine na severu Kosova – građani nisu adekvatno obavešteni o organizovanju javnih rasprava). Na konferencije za štampu se pozivaju novinari koji ne smeju da postavljaju pitanja. Medijima se dostaljavu saopštenja nepotpisana od pojedinca, već potpisane nazivom institucije (npr. Gradonačelnik, Upravljački tim ili Privremeno veće).

Manjak transparentnosti i neparticipativnost pri kreiranju odluka je dovelo do toga da građane ne interesuju javne debate, odnosno, kako je rekao jedan od ispitanika iz redova zvaničnika „oni niti šta predlažu, niti ih bilo šta zanima“.

Netransparetnost je osobina i institucija koje rade na primeni Briselskog sporazuma. Činjenica je da mediji malo prostora posvećuju izveštavanju o sadržaju i primeni Briselskog sporazuma, što za posledicu ima to da su građani srpske nacionalnosti na Kosovu uskraćeni za informacije o

Briselskom procesu. Usled cenzurisanja teme Briselskog sporazuma u medijima formiran je alternativni način informisanja putem interneta i socijalnih mreža.

Inače, transparentnost i sloboda medija su izneti kao problem od intervjuisanih predstavnika iz civilnog društva, opozicionih političkih funkcionera na nivou srpske zajednice. Konkretni primer su dolasci srpskih političara Kosovo. Te posete prati nedovoljna informisanost javnosti o stvarnom sadržaju i funkciji posete, a na skupovima koji se tom prilikom organizuju prisustvuju ljudi koji su lojalni i/ili neće postavljati „škakljiva“ pitanja.

IV Implementacija Briselskog sporazuma - nalazi po oblastima: bezbednost, obrazovanje, lokalna samouprava, pravosuđe

4.1 Upravljački tim za uspostavljanje ZSO i ZSO

Upravljački tim je formirala Vlada Srbije svojom odlukom¹. Rad u Upravljačkom timu je na volonterskoj bazi, odnosno još jedna od funkcija koju imaju funkcioneri iz srpske zajednice sa Kosova. Upravljački timovi nemaju svoje tehničke, materijalne i kadrovske resurse, već koriste prostor i sredstva Kancelarije za Kosovo i Metohiju. Povezano sa tim, Upravljački tim nema svoju unutrašnju normativnu izgrađenost. Među ispitanicima iz redova civilnog društva i opozicionih političara postoji stav da je period za implementaciju vremenski nerealno kratak, kao da i sam Beograd ima svojih problema tako da mu ovaj prioritet nije toliko bitan. Predlozi oko realizacija Sporazuma koji dolaze od ljudi van Srpske liste se ne uzimaju u razmatranje.

Prema rečima članova Upravljačkog tima, glavna dostignuća njihovog dosadašnjeg rada je izrada nacrtu Statuta Zajednice srpskih opština (ZSO) i koordinacija između Kancelarije za KiM i lokalnih samouprava na severu Kosova. Ono što je, prema navodima, u planu za 2015. godinu je sprovođenje javnih rasprava o izrađenom nacrtu Statuta Zajednice opština. Navedeni Nacrt nije dostupan javnosti, niti je određeno vreme kada će najavljene aktivnosti biti realizovane.

Ono što je takođe evidentno je da ne postoji jedinstven plan i/ili politička platforma/dokument pripremljen od strane Republike Srbije kako bi trebalo da izgleda ZSO u pogledu osnivanja, funkcionisanja, nadležnosti, finansiranja itd. Postoji samo nekoliko zabeleženih ideja koje su istraživačima ispričali sagovornici iz „Srpske liste“ koje su konceptualnog karaktera, bez dokaza da se radi o političkoj platformi (*„Zajednica opština će preuzeti sve nadležnosti i zaposlene iz rasformiranih srpskih opština koje ne budu u novoformiranim opštinama po kosovskom sistemu; u svakoj opštini gde žive Srbi će postojati kancelarija ZSO; pre donošenja statuta ZSO potrebno je da se u Skupštini Srbije i Skupštini Kosova donese Zakon o ZSO; ZSO će imati direktno finansiranje iz Srbije“*).

Istovremeno, stavovi EU predstavnika u Prištini koji su zaduženi za ZSO govore da se EU neće mešati u pregovore između Srbije i Kosova oko toga kako će izgledati ZSO i koje nadležnosti će imati, već da je najvažnije da sama realizacije Sporazuma traje i obezbedi stabilnost i komunikaciju između zajednica.

Sa druge strane, politički koalicioni sporazum² koji su potpisali predstavnici liste „Srpska“ i predstavnici stranaka DPK – DSK o koaliciji koja će činiti novu Vladu Kosova navodi da će „formiranje Zajednice opština uslediti za 3 do 5 meseci od dana potpisivanja ovog sporazuma“, što dodatno unosi nejasnoće u pogledu odgovornosti i nadležnosti za osnivanje ZSO (da li to rade SO u onim opštinama gde većinski žive Srbi, da li Upravljački tim, da li Vlada Kosova?).

¹<http://www.srbija.gov.rs/vesti/vest.php?id=195693>

²http://www.rtv.rs/sr_lat/politika/sta-je-srpska-lista-potpisala-sa-dpk-i-dsk_545659.html

4.2 Lokalna samouprava

Prema rezultatima lokalnih izbora na Kosovu održanih 2013. godine a posle ponovljenih izbora za gradonačelnika Severne Mitrovice 2014. godine, do juna 2014. godine je završen proces konstituisanja 4 opštine na severu Kosova (Severna Mitrovica, Zubin Potok, Zvečan, Leposavić), dok su ostale opštine sa većinskim srpskim stanovništvom u drugim delovima Kosova već funkcionisale u Kosovskom sistemu, pa u tom smislu nisu bile predmet analize. Od juna 2014. godine do kraja 2014. godine, posle prevazilaženja problema sa oznakama i amblesima na zvaničnim dokumentima lokalnih samouprava na Severu, funkcionisanje lokalnih samouprava su obeležile sledeće pojave:

- Nedostatak uslova za rad odbornika u SO
- Opštinske službe/odeljenja/departmani prema kosovskom zakonodavstvu nisu uspostavljene;
- Nejasna povezanost i nadležnosti između kabineta gradonačelnika i Administrativne kancelarije Severna Mitrovica (u pogledu preuzimanja zaposlenih, planova rada, finansiranja itd.);
- Preklapanje funkcija u privremenim vrećima (srpske institucije) i u novoformiranim opštinama;
- Pritisci na odbornike koji nisu iz liste „Srpska“ da pređu u listu „Srpska“;
- Izrada predloga budžeta lokalnih samouprava za 2015. godinu.

I pored činjenice da je formiranje lokalnih samouprava na severu Kosova jedan od uspešnijih delova Sporazuma koji je sproveden u praksi, u ovoj oblasti je, prema navodima sagovornika, takođe došlo do političko – neformalnih uticaja na donosiocima odluka (izabrane predstavnike u lokalnim samoupravama). Ovo je naročito vidljivo kada je u pitanju izrada predloga budžeta 4 opštine sa severu Kosova za 2015. godinu, kada su sve 4 SO izbacile iz predloga budžeta školstvo i zdravstvo, iako i ove oblasti, prema kosovskom zakonodavstvu, moraju biti u budžetu lokalnih samouprava. Sagovornici su bili saglasni u tome da su instrukciju za takvu odluku dobili od strane Kancelarije za KiM pod obrazloženjem da će finansiranje zdravstva i školstva biti u nadležnosti buduće ZSO (što je u suprotnosti sa propisima koji važe na Kosovu). Ono što je, takođe, ostalo nejasno je kako će se finansirati i uopšte funkcionisati javna komunalna preduzeća koje kosovski zakon ne prepoznaje (više u odeljku koji je posvećen Pravnoj analizi propisa u Srbiji i Kosovu)).

4.3 Sudstvo

Prema mišljenju ispitanika postbriselski period je obeležen umanjnjem vladavine prava koja se ogleda u nedovršenom procesu konstituisanja sudova po Kosovskom sistemu u srpskim opštinama, odnosno smanjenom obimu rada sudova na Severu. Ispitanici iz redova advokata su

naveli problem kriterijuma za izbor sudija u novoosnovane sudove po Kosovskom sistemu, ali i needukovano sudsko osoblje i sudije, kršenje pretpostavke nevinosti u mnogim slučajevima, tretman pritvorenika i kršenje procedura i normi koje se odnose na zaštitu prava pritvorenika, procesne manjkavosti u građanskim i krivično-pravnim procesima.

Iz perspektive primene Sporazuma, ispitanici su naveli da od 15.jula 2014. godine sudovi na Kosovu u sistemu Republike Srbije više ne primaju krivične predmete, prema instrukcijama koje su dobijene od Ministarstva pravde. Istovremeno, Zakonom o sedištim i područjima sudova i javnih tužilaštava³, koji određuje područja i sedišta sudova (kako opšte tako i posebne nadležnosti) i tužilaštava, se predviđa da se osnivanje sudova i javnih tužilaštava za teritoriju AP KiM, kao i njihova sedišta i područja, uređuju posebnim zakonom, koji još uvek nije donet. I pored toga, sudije i sudsko osoblje suna platnom spisku Republike Srbije, a prema navodima sagovornika, najveći deo posla se sastoji iz overe ugovora i ponomoćja, dok se u pogledu sudjenja istih nema – ne održavaju se, osim u slučajevima kada su obe strane saglasne (brakorazvodna parnica npr.) pa sud samo konstatuje saglasnost i okončava spor.

U pogledu sredina na Kosovu u kojima žive Srbi, one su pokrivene mrežom osnovnih/opštinskih sudova u kosovskom sistemu. Sporazumom je predviđeno da se u okviru Apelacionog suda u kosovskom sistemu formira posebno veće (eng. *panel*) sa većinom srpskih sudija, koji će imati posebnu personalno-teritorijalnu nadležnost, tj. biće nadležno za sve opštine sa srpskom većinom, bez naznake posebne materijalne nadležnosti. Takođe, jedna jedinica (eng. *division*) ovog suda će se nalaziti u Severnoj Mitrovici, a svako sudsko veće te jedinice će imati većinu srpskih sudija. Do formiranja ovog posebnog veća sa posebnom personalno-teritorijalnom nadležnošću, na severu Kosova nastavlja da radi samo osnovni sud u Mitrovici, kao jedina funkcionalna sudska institucija u tom delu Kosova.

Trenutno se oko sprovođenja Sporazuma u oblasti pravosuđa još uvek vode pregovori, i ovo pitanje je jedno od najizazovnijih u dosadašnjem toku pregovora. Jedan od razloga je i to što područje osnovnog suda u Mitrovici, pored većinski srpskih opština, prati strukturu srpskog, odnosno UNMIK okruga, i uključuje i Južnu Mitrovicu, Srbicu i Vučitrn, a sastav osnovnog suda i tužilaštva bi trebalo da odgovara etničkoj strukturi celog područja.

---

³http://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_sedistima_i_podrucjima_sudova_i_javnih_tuzilastava.html

Tokom 2014. godine, aktuelizovao se i problem „zabrane“ zastupanja advokata koji žive i rade na Kosovu u slučajevima koji se vode pred sudovima Republike Srbije i zastupanja advokata koji žive i rade u Srbiji u slučajevima koji se vode pred sudovima na Kosovu. Naime, još u januaru 2012. godine, Vlada Kosova donela je odluku o zabrani zastupanja i pristupa sudovima na teritoriji Kosova advokatima koji su članovi Advokatske komore Srbije. To je za rezultat imalo da je samo nekoliko advokata iz srpske nacionalne zajednice, upisanih u Advokatsku komoru Kosova, moglo da nastavi svoj rad.

Imajući u vidu sve napred navedeno, kao i odgovore ispitanika u kojima se mahom navodi da građanima „pravda nije dostupna“, može se zaključiti sledeće:

- Da građani severa Kosova koriste sud Republike Srbije za overu ugovora, prepisa i ostalih dokumenata od značaja za redovan život;
- Da građani severa Kosova koriste kosovski sud za Mitrovicu (izmešten u Vučitrn) kada su u pitanju saobraćajni prekršaji i druge vrste prekršaja, kao i kada su u pitanju suđenja za određene vrste krivičnih dela;
- Da građani severa Kosova ne znaju na koji način da ostvare/zaštite svoja prava, što se posebno odnosi na kosovski sud za Mitrovicu u Vučitrnu (nedostupnost informacija na srpskom jeziku, bezbednosni aspekti kretanja, izuzetno loši uslovi rada i nedovoljan broj sudija i osoblja, nagomilani predmeti i nepravično suđenje, a posebno tretman pritvorenika);
- Da građani severa Kosova nemaju poverenje u postojeće sudske instance i da očekuju da će rešavanjem ovog pitanja kroz dalje pregovore u Briselu doći do poboljšanja situacije;

4.4 Obrazovanje

Prema izjavi predstavnika Prištinskog univerziteta sa sedištem u Kosovskoj Mitrovici⁴, broj studenata koji se upisuju na Univerzitet je u porastu (Kosovska Mitrovica preoznata kao važan univerzitetski centar), dok je broj upisane dece u škole južno od Ibra u padu. Akreditacija je glavno otvoreno pitanje, koje namerava da se reši kroz akreditaciju na međunarodnom nivou, čime bi se izbegla akreditacija od nadležne kosovske institucije. Među otvorenim pitanjima se nalazi i pitanje univerzitetske imovine. Rešenje iz Sporazuma da se akredituju diplome iz Srbije na Kosovu se smatra lošim. Inače, univerzitet i obrazovanje se vide kao bitan element opstanka Srba na Kosovu.

Iako je Uredbu Vlade Republike Srbije o priznavanju diploma izdatih od strane Kosovskih institucija Ustavni sud proglasio neustavnim, svega dve nedelje posle toga Vlada Republike Srbije je usvojila novu Uredbu o priznavanju diploma kosovskih univerziteta⁵. „*Nova Uredba o posebnom načinu priznavanja visokoškolskih isprava i vrednovanja studijskih programa*

⁴Osim dva sagovornika, drugi predstavnici Prištinskog univerziteta sa sedištem u Kosovskoj Mitrovici nisu izrazili spremnost da učestvuju u istraživanju.

⁵http://www.kossev.info/strana/arhiva/nova_uredba_o_priznavanju_diploma_kosovskih_univerziteta/2861

univerziteta na Kosovu i Metohiji, zapravo se odnosi na kosovske univerzitete koji rade u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija. Tako će univerzitetske diplome kosovskih univerziteta najpre priznati Komitet evropskih akademskih stručnjaka, koji je osnovala Evropska univerzitetska asocijacija, a onda razmatrati stručni samostalni organi visokoškolskih ustanova. Današnjom novom Uredbom srpske vlade usvojena je nova procedura za priznavanje diploma kosovskih univerziteta i na taj način prevaziđen problem priznavanja ovih diploma zbog neustavnosti prethodne uredbe” – portal KoSSev 14.11.2014.

U pogledu finansiranja Univerziteta i uopšte školskog sistema na Kosovu (svuda gde postoji srpska zajednica) ne postoji zabrinutost da bi moglo doći do promene u načinu finansiranja, imajući u vidu činjenicu da je i Ahtisarijevim planom predviđeno finansiranje obrazovanih institucija u srpskim sredinama od strane Republike Srbije.

4.5 Policija i bezbednosne strukture

Istraživanje *"integracija policije na severu Kosova: napredak i preostali izazovi u primeni Briselskog sporazuma"*⁶ koje je realizovao Beogradski centar za bezbedonosnu politiku navodi sledeće: *"tokom briselskih razgovora srpska strana dala je prištinskim vlastima listu sa imenima 337 policijskih službenika koji bi trebalo da se integrišu. Od ovog broja, 285 je pozvano da se pridruži procesu integracije, dok su 52 bivša pripadnika MUP-a izostavljena. Pretpostavka je da su to oni koji možda nisu hteli da se pridruže KP-u, zatim oni koji su se prijavili ali nisu ispunjavali sve zahteve ili oni koji nisu prošli bezbednosnu proveru. Povrh toga, približno osam stotina bivših pripadnika MUP-a izvan severa Kosova penzisan je i izostavljeno iz procesa integracije. Ovo je izazvalo nezadovoljstvo među njima, jer smatraju da se Briselski sporazum odnosi samo na sever Kosova".* Navedene ocene su potvrđene od strane sagovornika BIRODI tima, uz zapažanje da je primenom Briselskog sporazuma unapređen rad policije koja je dodatno obučena, ali da to nije doprinelo njenom kvalitetnijem radu. Istovremeno, osećaj bezbednosti kod članova srpske zajednice je porastao.

I pored toga što je, u formalnom smislu, izvršena integracija policijskog i bezbedonosnog osoblja u kosovske bezbedonosne strukture, tri pitanja/problema ostaju otvorena, pre svega za rad policije na severu Kosova:

- Pitanje rukovođenja Kosovskom informativnom agencijom (KIA) – aktuelno političko pitanje koje se u izjavama političkih predstavnika Srba na Kosovu⁷ dovodi u kontekst realizacije Briselskog sporazuma ali i koalicionog sporazuma o učešću liste „Srpska“ u Vladi Kosova;
- Pitanje obučenosti policajaca da sprovedu procedure i zakon i (ne)pristrasnosti u slučajevima kada su strane različite nacionalnosti (prigovori ispitanika se odnose na primedbe počev od pripreme zapisnika za saobraćajne prekršaje do pripreme izveštaja i dokumenata prilikom prikupljanja podataka o eventualnim počiniocima

⁶http://www.bezbednost.org/upload/document/integracija_policije_na_severu_kosova.pdf

⁷http://www.rtv.rs/sr_lat/politika/sta-je-srpska-lista-potpisala-sa-dpk-i-dsk_545659.html

- krivičnog dela je naročito aktuelno na severu Kosova gde veliki broj građana ima primedbe u ovom smislu;
- Pitanje dosadašnjih rezultata rada policije, imajući u vidu da nijedan slučaj krivičnih dela ugrožavanja bezbednosti građana, a posebno teška krivična dela (ubistva, oružani napadi, bacanje bombi na imovinu fizičkih lica itd.) nije rezultirao ni procesuiranjem osumnjičenih.

V Rad Ustavnog suda i Sporazum(i) iz Brisela

Ustavni sud Republike Srbije (u daljem tekstu USRS) se do danas više puta izjašnjavao o rezultatima briselskog procesa, i to:

- O uredbama donetim na osnovu sporazuma postignutih u prvom delu dijaloga (matične knjige, katastar i prihvatanje univerzitetskih diploma); i
- O samom Briselskom sporazumu

Bilans ovakvog izjašnjavanja je raznolik, te je uključivao i javnu raspravu o Sporazumu koja je izazvala dosta pažnje u javnosti. Na ovom mestu ćemo samo ukratko obraditi taj bilans, dok ćemo proceduralna pitanja i javnu raspravu ostaviti za neku drugu priliku, s obzirom da je suštinski bitan samo krajnji stav USRS.

U pogledu "prvog" paketa briselskih sporazuma, USRS je do danas utvrdio da sledeći akti nisu u saglasnosti sa Ustavom i zakonom:

- Uredba o posebnom načinu priznavanja visokoškolskih isprava i vrednovanja studijskih programa univerziteta sa teritorije AP KiM koji ne obavljaju delatnost po propisima RS, doneta radi implementacije sporazuma o prihvatanju univerzitetskih diploma⁸;
- Uredba o posebnom načinu obrade podataka sadržanih u matičnim knjigama za područje AP KiM, doneta radi implementacije sporazuma o matičnim knjigama⁹;
- Uredba o posebnom načinu obrade podataka sadržanih u katastru zemljišta za AP KiM, doneta radi implementacije sporazuma o katastru¹⁰.

Međutim, objavljivanje odluka kojima je USRS utvrdio ove nesaglasnosti, a samim tim i njihovo pravno dejstvo, je odloženo, a svi zahtevi za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji preduzetih na osnovu ovih uredbi su odbačeni. Suštinski, USRS je konstatovao protivustavnost ali nije preduzeo ništa da se ta protivustavnost ispravi. Pravna konstatacija je u ovom slučaju očigledno bila slabija od političkog pritiska da se ništa ne preduzima, s tim da je nejasno kako se postojeće protivustavno stanje može formalizovati bez promene samog Ustava.

U pogledu Briselskog sporazuma, USRS je odbacio predlog za ocenu njegove ustavnosti i zakonitosti. Ovakvo rešenje, iako se čini suprotno od rešenja primenjenog na uredbi iz "prvog paketa", je zapravo zasnovano na istom stanovištu. Naime, Briselski sporazum je tretiran kao

⁸http://www.ustavni.sud.rs/page/view/0-102006/saopstenje-sa-16-sednice-ustavnog-suda-odrzane-30-aprila-2014-godine-kojom-je-predsedavala-vesna-ilic-prelic-predsednica-ustavnog-suda?_qs=%D0%9A%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%BE

⁹http://www.ustavni.sud.rs/page/view/0-102002/saopstenje-sa-15-sednice-ustavnog-suda-odrzane-24-aprila-2014-godine-kojom-je-predsedavala-vesna-ilic-prelic-predsednica-ustavnog-suda?_qs=%D0%9A%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%BE

¹⁰http://www.ustavni.sud.rs/page/view/0-101949/saopstenje-sa-3-sednice-ustavnog-suda-odrzane-30-januara-2014-godine-kojom-je-predsedavao-dr-dragisa-b-slijepcevic-predsednik-ustavnog-suda?_qs=%D0%9A%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%BE

politički akt. Celokupan briselski proces treba posmatrati kao politički, i samim tim van sfere kontrole USRS, dok se samo implementacija briselskih sporazuma može ocenjivati od strane USRS. Trenutno je ocena takva da je sasvim jasno da je "prvi paket" briselskih sporazuma ne samo implementiran na protivustavan način, već su i sami ti sporazumi u biti protivustavni, ali se USRS zadržava samo na konstataciji protiuustavnosti implementacije, i ne ide dalje od toga.

Konačno, vredni napomenuti da je USRS počeo da se bavi i aktima kojima se vrši implementacija Briselskog sporazuma, poput Uredbe o uslovima za ostvarivanje prava na posebnu penziju zaposlenih u MUP na teritoriji AP KiM¹¹. Ostaje da se vidi da li će se i tu primeniti isti princip, odnosno konstatacija protivustavnosti bez preduzimanja bilo kakvih daljih radnji da se ta protivustavnost eliminiše.

5.1 Pregled odluka Ustavnog suda Srbije

Prvi sporazum o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Vlade Republike Srbije i Privremenih institucija samouprave u Prištini

Vlada je uputila Narodnoj skupštini izveštaj, a dana 26. aprila 2013. godine Narodna skupština razmotrila je ovaj izveštaj i donela „Odluku o prihvatanju Izveštaja o dosadašnjem procesu političkog i tehničkog dijaloga sa Privremenim institucijama samouprave u Prištini uz posredovanje Evropske unije, uključujući proces implementacije postignutih dogovora“. Ustavnom sudu je 7. maja Srpska radikalna stranka podnela inicijativu za ocenu ustavnosti Odluke Narodne skupštine Republike Srbije o prihvatanju izveštaja o dosadašnjem procesu političkog i tehničkog dijaloga sa Privremenim institucijama samouprave u Prištini, uz posredovanje Evropske unije, uključujući proces implementacije postignutih dogovora od 26. aprila 2013. godine. Istom inicijativom zahtevalo se preispitivanje ustavnosti Odluke Vlade, kojom je prihvatila Prvi sporazum o principima koji regulišu normalizaciju odnosa, postignut u dijalogu o KiM u Briselu, 22. aprila 2013. godine. Narednog dana, Ustavnom sudu je podnet predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti parafiranog Prvog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa, od strane 21 poslanika Skupštine Srbije sa liste DSS – Vojislav Koštunica“, kao i po jedan poslanik SNS i NSS, te dva samostalna narodna poslanika.

Javna rasprava u predmetu IUo-247/2013, formiranom povodom predloga za ocenu ustavnosti parafiranog „Prvog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa“ između Vlade Republike Srbije i Privremenih institucija samouprave u Prištini od 19. aprila 2013. godine, koju je zakazao Ustavni sud Republike Srbije, održanaje 24. juna 2014. godine, u Beogradu. Na raspravu je pozvan predstavnik predlagača, Demokratske stranke Srbije, kao i predstavnici Narodne skupštine, Vlade, Ministarstva spoljnih poslova, Ministarstva pravde, Republičkog

¹¹<http://www.ustavni.sud.rs/page/view/0-102099/saopstenje-sa-3-sednice-ustavnog-suda-odrzane-29-januara-2015-godine-kojom-je-predsedavala-vesna-ilic-prelic-predsednica-ustavnog-suda?qs=%D0%9A%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%BE>

sekretarijata za zakonodavstvo i Kancelarije za Kosovo i Metohiju. Na raspravu su, kao naučni i javni radnici, pozvani i akademik prof. dr Tibor Varadi, redovni profesor u penziji Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu prof. dr Ratko Marković, redovni profesor u penziji Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, prof. dr Momir Milojević, redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, prof. dr Milenko Kreća, redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu, prof. dr Rodoljub Etinski, redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta UNION u Beogradu, prof. dr Bogoljub Milosavljević, vanredni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, prof. dr Vladan Petrov, vanredni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, prof. dr Branko Rakić, docent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu, dr Tanasije Marinković i dr Vladimir Đurić iz Instituta za uporedno pravo.

Ustavni sud je na 35. Sednici odbacio predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti parafiranog „Prvog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa“ između Vlade Republike Srbije i Privremenih institucija samouprave u Prištini, od 19. aprila 2013. godine. (predmetIUo–247/2013) (Saopštenje sa 35. Sednice Ustavnog suda, održane 10. decembra 2014. godine, kojom je predsedavala Vesna Ilić Prelić, predsednica Ustavnog suda).

Uredba o posebnom načinu obrade podataka sadržanih u matičnim knjigama za područje Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija

Vlada Republike Srbije donela je 14. novembra 2011. godine Uredbu o posebnom načinu obrade podataka sadržanih u matičnim knjigama za područje Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija¹². Na inicijativu Demokratske stranke Srbije 25 narodnih poslanika je u svojstvu ovlašćenog predlagača pokrenulo 24. oktobra 2012. godine postupak za ocenu ustavnosti pred Ustavnim sudom Republike Srbije, a 24.10.2012. doneto je Rešenje o pokretanju postupka. 24.04.2014. doneta je Odluka o utvrđivanju nesaglasnosti, kojom je utvrđeno da Uredba o posebnom načinu obrade podataka sadržanih u matičnim knjigama za područje Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija („Službeni glasnik RS“ broj 86/11) nije u saglasnosti sa Ustavom i zakonom i odbacuju se zahtevi za obustavu izvršenja pojedinačnih akata i radnji preduzetih na osnovu Uredbe¹³.

Uredba o posebnom načinu obrade podataka sadržanih u katastru zemljišta za Autonomnu pokrajinu Kosovo i Metohija

8. decembra 2011. godine doneta je Uredba o posebnom načinu obrade podataka sadržanih u katastru zemljišta za Autonomnu pokrajinu Kosovo i Metohija¹⁴. Na inicijativu Demokratske stranke Srbije 25 narodnih poslanika je u svojstvu ovlašćenog predlagača pokrenulo 24. oktobra 2012. godine postupak za ocenu ustavnosti pred Ustavnim sudom Republike Srbije. 18.06.2013

¹²„Službeni glasnik Republike Srbije“, broj 86 od 18. novembra 2011. godine

¹³<http://www.ustavni.sud.rs/page/jurisprudence/35/>

¹⁴„Službeni glasnik Republike Srbije“, broj 94 od 14. decembra 2011. godine.

donet je Zaključak o zastajanju sa postupkom¹⁵. Ustavni sud Republike Srbije je 26.02.2014. ovu Uredbu ocenio neustavnom¹⁶.

Uredba o kontroli prelaska administrativne linije prema Autonomnoj pokrajini Kosovo i Metohija

23. decembra 2011. godine Vlada RS donela je Uredbu o kontroli prelaska administrativne linije prema Autonomnoj pokrajini Kosovo i Metohija¹⁷. Na inicijativu Demokratske stranke Srbije 25 narodnih poslanika je u svojstvu ovlašćenog predlagača pokrenulo 24. oktobra 2012. godine postupak za ocenu ustavnosti pred Ustavnim sudom Republike Srbije. Ustavni sud RS je Uredbu proglasio neustavnom¹⁸.

Uredba o posebnom načinu priznavanja visokoškolskih isprava i vrednovanja studijskih programa univerziteta sa teritorije Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija koji ne obavljaju delatnost po propisima Republike Srbije

Vlada RS je 9. februara 2012. godine donela Uredbu o posebnom načinu priznavanja visokoškolskih isprava i vrednovanja studijskih programa univerziteta sa teritorije Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija koji ne obavljaju delatnost po propisima Republike Srbije¹⁹. Na inicijativu Demokratske stranke Srbije 25 narodnih poslanika je u svojstvu ovlašćenog predlagača pokrenulo 24. oktobra 2012. godine postupak za ocenu ustavnosti pred Ustavnim sudom Republike Srbije. 30.04.2014. Ustavni sud RS je doneo odluku o utvrđivanju nesaglasnosti (predmetIUo - 225/2013)²⁰.

Sporazum o telekomunikacijama i Sporazum o energetici

Sporazum o telekomunikacijama i Sporazum o energetici je potpisan 13. septembra 2013. godine u Briselu²¹. Demokratska stranka Srbije predala je 04.11.2013. godine Ustavnom sudu RS zahtev za ocenu ustavnosti sporazuma predstavnika Beograda i Prištine u oblasti energetike i telekomunikacija²².

¹⁵„Službeni glasnik RS”, broj 67/2013

¹⁶<http://www.politika.rs/rubrike/Drustvo/Ustavni-sud-ponistio-uredbu-o-katastru-za-Kosovo.lt.html>

¹⁷„Službeni glasnik Republike Srbije” broj 98 od 23. decembra 2011. godine

¹⁸<http://dss.rs/neustavnost-briselskog-sporazuma/>

¹⁹„Službeni glasnik Republike Srbije”, broj 16 od 7. marta 2012. godine.

²⁰„Službeni glasnik RS”, br. 119/2014

²¹<http://dss.rs/predlog-dss-za-ocenu-ustavnosti-sporazuma-o-telekomunikacijama-i-energetici/>

²²<http://www.naslovi.net/2013-10-04/rtv/dss-vlada-kapitulirala-samo-u-svoje-ime/7316036>

Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Kraljevine Belgije i Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Bivše jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Moldavije, Crne Gore, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu u ime Kosova u skladu sa Rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244 o privilegijama i imunitetima Sekretarijata Sporazuma o slobodnoj trgovini u centralnoj Evropi

Narodna skupština je na Četvrtoj sednici Prvog redovnog zasedanja u 2009. godini, 13. maja 2009. godine, donela Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Kraljevine Belgije i Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Moldavije, Crne Gore, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu u ime Kosova u skladu sa Rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244 o privilegijama i imunitetima Sekretarijata Sporazuma o slobodnoj trgovini u centralnoj Evropi ("Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori", broj 38/09). Pred Ustavnim sudom RS je pokrenuta inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredaba čl. 1, 2. i član 33. st.3. i 4. 31.10.2012. Ustavni sud RS je doneo Rešenje o odbacivanju inicijative²³.

Zakon o potvrđivanju multilateralnog sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (u skladu sa Rezolucijom Saveta bezbednosti UN 1244 od 10. juna 1999. godine) o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja

Narodna skupština Republike Srbije je na Četvrtoj sednici Prvog redovnog zasedanja u 2009. godini, 13. maja 2009. godine, donela Zakon o potvrđivanju Multilateralnog sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (u skladu sa Rezolucijom Saveta bezbednosti UN 1244 od 10. juna 1999) o uspostavljanju Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja ("Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori", broj 38/09). Pred Ustavnim sudom RS je pokrenuta inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredaba čl. 1., 2. i 32. 17.10.2012. Ustavni sud RS je doneo Rešenje o odbacivanju inicijative²⁴.

²³<http://www.ustavni.sud.rs/page/jurisprudence/35/>

²⁴<http://www.ustavni.sud.rs/page/jurisprudence/35/>

VI Pravni aspekti razlika između sistema Kosova i Srbije od značaja za Briselski sporazum

6.1 Poredjenje zakona: Lokalna samouprava

a. Srbija:

U Srbiji je po Ustavu²⁵ teritorijalno uređenje asimetrično i višestepeno:

- Autonomne pokrajine (Vojvodina i Kosovo i Metohija) kao asimetrični elementi regionalizacije;
- Jedinice lokalne samouprave (opštine, gradovi i Grad Beograd) kao tri stepena decentralizacije.

Pored ovoga, u Srbiji postoje u upravni okruzi, predviđeni Zakonom o državnoj upravi²⁶, kao vid dekoncentracije.

Prema Zakonu o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije²⁷, na teritoriji AP KiM postoje samo opštine, odnosno nema gradova. Takođe, prema Uredbi o upravnim okruzima²⁸, na teritoriji AP KiM postoji 5 upravnih okruga. Organi autonomne pokrajine nisu konstituisani, s obzirom da nije donet poseban zakon kojim se uređuje "suštinska autonomija", kako je predviđeno Ustavom.

Kako su skupštine svih opština na teritoriji AP KiM raspuštene, te su odlukama Vlade imenovani privremeni organi u tim opštinama, trenutno su upravni okruzi jedine jedinice na teritoriji AP KiM koje funkcionišu u punom kapacitetu u pravnom sistemu Republike Srbije, ali kako upravni okruzi nisu jedinice lokalne samouprave, te u tom smislu nemaju odgovarajuće nadležnosti, ovde se nećemo baviti njima.

Privremeni organi su formirani na osnovu Zakona o lokalnoj samoupravi²⁹. Njihova nadležnost je da obavljaju tekuće i neodložne poslove iz nadležnosti skupštine i izvršnih organa jedinice lokalne samouprave, a do njihovog konstituisanja. Prema zakonu, po formiranju privremenih organa, odnosno po stupanju na snagu odluke o raspuštanju skupštine jedinice lokalne samouprave, u roku od dva meseca moraju biti raspisani lokalni izbori u toj jedinici lokalne samouprave, ali kako nema sankcije za neraspisivanje izbora, takvo stanje faktički može da traje neograničeno. Privremeni organi su jedno, kako im samo ime kaže, privremeno rešenje, koje treba da popuni institucionalnu prazninu nastalu raspuštanjem skupština i izvrših organa opština, i njihove nadležnosti su tako definisane („tekući i neodložni poslovi“) da odgovaraju tom privremenom karakteru, a samo trajanje im je vremenski oročeno do raspisivanja izbora.

²⁵<http://www.ustavni.sud.rs/page/view/139-100028/ustav-republike-srbije#d7>

²⁶http://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_drzavnoj_upravi.html

²⁷http://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_teritorijalnoj_organizaciji_republike_srbije.html

²⁸<http://www.podunavskiokrug.rs/dokumenti/uredba%20o%20upravnim%20okruzima.pdf>

²⁹http://www.paragraf.rs/propisi_download/zakon_o_lokalnoj_samoupravi.pdf

Međutim, u trenutnim političkim okolnostima, oni su postali iznuđeno trajno rešenje, i kao takvi mogu da funkcionišu praktično neograničeno (s obzirom na nepostojanje zakonske sankcije za neraspisivanje izbora u roku).

b. Kosovo:

Kosovo je po Ustavu³⁰ podeljeno na opštine, koje su jedine jedinice lokalne samouprave koje postoje, i sam tim jedini stepen decentralizacije.

Elementi dekoncentracije su postojali za vreme punog mandata UNMIK, koji je podelio teritoriju na više okruga (eng. *districts*)³¹, ali prema svim javno raspoloživim podacima ovaj vid dekoncentracije više nije relevantan po smanjenju nadležnosti UNMIK.

U poređenju sa srpskim sistemom, u kosovskom sistemu prema Zakonu o administrativnim granicama opština³² postoje nove opštine, odnosno opština sa promenjenom teritorijom – Severna i Južna Mitrovica, Junik, Mamuša, Gračanica, Ranilug, Parteš i Klokoč, odnosno Novo Brdo. Opštine koje su pretežno naseljene Srbima (Severna Mitrovica, Gračanica, Ranilug Parteš, Klokoč i Novo Brdo u novim granicama) su formirane na osnovu Ahtisarijevog plana³³.

Konačno, kako su, usled raspuštanja skupština opština u srpskom sistemu, opštine u kosovskom pravnom sistemu trenutno jedine funkcionalne jedinice lokalne samouprave na toj teritoriji, treba spomenuti da su njihove nadležnosti određene Ustavom i Zakonom o lokalnoj samoupravi³⁴, te da se pojačane nadležnosti (eng. *enhanced municipal competences*) daju novoformiranim opštinama na osnovu Aneksa 3 Ahtisarijevog plana, koji je inkorporiran u kosovski Ustav. Ove pojačane nadležnosti se dele na nadležnosti koje pripadaju svim novoformiranim opštinama i na nadležnosti koje pripadaju samo ključnim opštinama tj. Severnoj Mitrovici, Gračanici i Štrpcu.

Nadležnosti Zajednice srpskih opština predviđene Briselskim sporazumom ne odstupaju od nadležnosti iz Zakona o lokalnoj samoupravi i pojačanih nadležnosti iz Ahtisarijevog plana, ali ostaje da se vidi kako će se prema tom pitanju odrediti Statut ZSO koji je trenutno u izradi, tj. da li će se njime dodatno uvoditi nove nadležnosti.

---

³⁰<http://www.kushtetutakosoves.info/repository/docs/Constitution.of.the.Republic.of.Kosovo.pdf>

³¹http://en.wikipedia.org/wiki/Administrative_divisions_of_Kosovo

³²http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/liqjet/2008_03-L041_en.pdf

³³http://www.unosek.org/docref/Comprehensive_proposal-english.pdf

³⁴http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/liqjet/2008_03-L040_en.pdf

6.2 Usporedna analiza: Finansiranje lokalnih samouprava

a. Srbija

Finansiranje jedinica lokalne samouprave je u Srbiji uređeno Zakonom o finansiranju lokalne samouprave³⁵. Prema tom zakonu, izvori finansiranja jedinica lokalne samouprave mogu biti:

- izvorni prihodi (oni koje ubira sama jedinica lokalne samouprave); i
- ustupljeni prihodi i transferi (oni koji pripadaju jedinici lokalne samouprave sa nivoa republike).

Izvorni prihodi su:

- porezi na imovinu;
- različite vrste taksi;
- naknade za korišćenje javnih dobara i koncesione naknade;
- prihodi od novčanih kazni i oduzeta imovinska korist u prekršajnom postupku;
- prihodi od davanja u zakup;
- prihodi nastali prodajom usluga;
- prihodi od kamata;
- prihodi po osnovu donacija;
- prihodi po osnovu samodoprinosu.

Specifičnost finansiranja jedinica lokalne samouprave na AP KiM je da se ono vrši preko Kancelarije za Kosovo i Metohiju Vlade Republike Srbije. Kancelarija je formirana Uredbom o Kancelariji za Kosovo i Metohiju³⁶ kao posebna služba Vlade koja je nadležna za funkcionisanje institucija Republike Srbije na teritoriji Kosova i Metohije, uključujući i sistem lokalne samouprave u srpskim područjima. Finansiranje jedinica lokalne samouprave u budžetu za 2015. godinu je definisano zbirno:

0603

Podrška funkcionisanju ustanova i organizacija na teritoriji AP Kosovo i Metohija
3,659,134,000

110

Izvršni i zakonodavni organi, finansijski i fiskalni poslovi i spoljni poslovi
3,659,134,000

0001

Podrška funkcionisanju i unapređenju lokalnih administrativnih kapaciteta na teritoriji AP Kosovo

³⁵http://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_finansiranju_lokalne_samouprave.html

³⁶http://demo.paragraf.rs/combined/Old/t/t2013_11/t11_0165.htm

i Metohija
3,253,704,000

463 Transferi ostalim nivoima vlasti
3,253,704,000

Raspored i korišćenje sredstava ove aroprijacije vršice se po posebnom aktu Vlade

Međutim, u informatori o radu³⁷, koje Kancelarija objavljuje u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, sadrže više informacija o transferima, s tim da sadrže pojedinačne podatke samo za kapitalne transfere tj. transfere vezane za pojedine investicione projekte. Poseban razlog za ovako specifično finansiranje jedinica lokalne samouprave na AP KiM može biti i to što one funkcionišu sa privremenim organima, za koje je otvoreno pitanje da li su zakonski ovlašćeni da donose budžete.

b. Kosovo

Prema kosovskom Zakonu o finansiranju lokalne samouprave³⁸, takođe se razlikuju izvorni i drugi prihodi, s tim da se u druge prihode ubrajaju grantovi i transferi (podeljeni između ostalog i po nameni tj. da li su za pojačane ili ustupljene nadležnosti), prihodi od pozajmica, i. što je posebno zanimljivo, finansijska podrška iz Republike Srbije.

Izvorni prihodi su:

- Porezi, takse, naknade koje se naplaćuju korisnicima, druga plaćanja za javne usluge i regulatorne naknade i kazne;
- Zakupnina za nepokretnu imovinu;
- Prihodi od prodaje opštinske imovine;
- Prihodi opštinskih preduzeća;
- Plaćanja korisnika obrazovnih i zdravstvenih usluga;
- Prihodi prikupljeni kao posledica pružanja dobara ili usluga;
- Kamate;
- Grantovi i donacije stranih vlada (osim finansijske podrške Republike Srbije) i organizacija, kako vladinih tako i nevladinih, kao i međunarodnih i supranacionalnih institucija;
- Drugi prihodi određeni kao takvi zakonom.

U poređenju sa srpskim sistemom, postoji više razlika. Pre svega, iako je osnovna kategorizacija ista (sopstveni prihodi nasuprot ostalih prihoda), detalji kategorizacije i sopstvenih i ostalih prihoda su drugačiji. Tako se npr. grupe prihoda koje su u srpskom sistemu odvojene ovde regulišu kao jedinstvena grupa, postoje grupe prihoda koje u srpskom sistemu ne postoje ili se

³⁷ Primer poslednjeg informatora je dostupan na adresi <http://www.kim.gov.rs/doc/INFORMATOR%20decembar%202014.pdf>.

³⁸ http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/liqjet/2008_03-L049_en.pdf

regulišu sa manje detalja (što npr. kod donacija i grantova proizilazi iz posleratnog karaktera kosovske privrede i njenog oslanjanja na donacije) itd. Takođe, u kosovskom sistemu se posebno predviđaju kao vrsta prihoda davanja iz Republike Srbije, čemu bi u srpskom sistemu korespondirali različiti transferi jedinicama lokalne samouprave na teritoriji AP KiM, kao i različiti oblici finansiranja drugih javnih službi poput civilne zaštite, zdravstva, školstva itd. koji nisu prepoznati kao prihod lokalne samouprave već kao prihod određene javne službe. Konačno, dok se u srpskom sistemu koristi sistem *numerus clausus* tj. zatvoreno nabranjanje vrsta prihoda, u kosovskom sistemu je otvoren prostor za uvođenje novih vrsta prihoda zakonom.

U samom Briselskom sporazumu, pitanje finansiranja se spominje samo u kontekstu potrebe za transparentnošću finansiranja iz Srbije. Kao i gore, ostaje da se vidi kako će se prema tom pitanju odrediti Statut ZSO koji je trenutno u izradi, tj. da li će se njime dodatno uvoditi novi prihodi, te, s prethodnim u vezi, kako će se principi transparentnosti koje spominju Briselski sporazum i plan njegove implementacije konkretizovati tokom nastavka pregovora u Briselu u 2015. godini. Svakako postoji prostor za uvođenje novih vrsti prihoda ukoliko se oni odrede kao takvi kosovskim zakonom, ali se čini da je ovde suštinsko pitanje konačnih nadležnosti ZSO i njihovog finansiranja.

Odvojeno od Briselskog sporazuma, u briselskom procesu je dogovoreno formiranje posebnog fonda za sever Kosova. Jedini javno dostupan izvor koji reguliše ovaj fond su kosovski budžetski zakoni³⁹. Konkretno, prema članu 9.3 Zakona o budžetu za 2014. godinu, svi javni prihodi prikupljeni od dobara koja su uvezena ili preduzeća koja su registrovana u četiri opštine na severu Kosova sa srpskom većinom, a koja dobra su namenjena za potrošnju u ovim opštinama ulaza na Kosovo kroz prelaze Jarinje i Brnjak, će biti namenjeni posebnom Razvojnem povereničkom fondu (eng. *Development Trust Fund*), koji treba da bude osnovan od strane Posebnog predstavnika EU na Kosovu u komercijalnoj banci sa dozvolom Centralne banke Kosova. Prema članu 9.4 Zakona o budžetu za 2015.godinu, predviđeno je da će ministar finansija sredstva iz ovog fonda transferisati opštinama korisnicima po odobravanju konkretnih projekata od strane upravnog odbora fonda. Budžetom za 2015.godinu je projektovano da će se u naredne tri godine u ovaj fond slivati po četiri miliona evra godišnje.

6.3 Poredjenje zakona: Uređenje sudova

a. Srbija:

Prema Zakonu o uređenju sudova⁴⁰, u Srbiji postoje:

- Sudovi opšte nadležnosti – osnovni, viši i apelacioni sudovi i Vrhovni kasacioni sud;

³⁹Primeru radi, Zakoni o budžetu za 2014.I 2015. godinu - <http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/liqjet/Law%20on%20budget%20of%20Kosovo%202014.pdf> i <http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/liqjet/05-L-001%20a.pdf>

⁴⁰http://paragraf.rs/propisi/zakon_o_uredjenju_sudova.html

- Sudovi posebne (materijalne) nadležnosti – privredni, Privredni apelacioni, prekršajni, Prekršajni apelacioni i Upravni sud.

Na teritoriji AP KiM je situacija specifična. Naime, Zakonom o sedištim i područjima sudova i javnih tužilaštava⁴¹, koji određuje područja i sedišta sudova (kako opšte tako i posebne nadležnosti) i tužilaštava, se predviđa da se osnivanje sudova i javnih tužilaštava za teritoriju AP KiM, kao i njihova sedišta i područja, uređuju posebnim zakonom, koji još uvek nije donet. Do donošenja tog zakona, prema informacijama sa terena, sudovi i tužilaštva koji su postojali na teritoriji AP KiM ne primaju nove predmete, ali još uvek postoje i zaposleni u njima primaju plate iz budžeta Republike Srbije.

b. Kosovo:

Prema kosovskom Zakonu o sudovima⁴², postoje samo sudovi opšte nadležnosti – osnovni sudovi i Apelacioni i Vrhovni sud, s tim da u okviru ovih sudova postoje posebne organizacione jedinice (koje se razičito nazivaju – odeljenja, jedinice, veća, komore itd.) koje mogu imati posebnenu nadležnosti (npr. za organizovani kriminal, privatizacione sporove itd.). Osnovni sudovi se osnivaju za područja više opština, sa sedištem u jednoj od njih, a mogu imati i ogranke (eng. *branch*) u drugim opštinama za čija se područja osnivaju.

U pogledu srpskih sredinana AP KiM, one su pokrivene mrežom osnovnih sudova. Briselskim sporazumom je predviđeno da se u okviru Apelacionog suda formira posebno veće (eng. *panel*) sa većinom srpskih sudija, koji će imati posebnu personalno-teritorijalnu nadležnost tj. biće nadležno za sve opštine sa srpskom većinom, bez naznake posebne materijalne nadležnosti. Takođe, jedna jedinica (eng. *division*) ovog suda će se nalaziti u Severnoj Mitrovici, a svako sudsko veće te jedinice će imati većinu srpskih sudija. Do formiranja ovog posebnog veća sa posebnom personalno-teritorijalnom nadležnošću, na severu Kosova nastavlja da radi samo osnovni sud u Mitrovici, kao jedina funkcionalna sudska institucija u tom delu AP KiM.

Trenutno se oko sprovođenja Briselskog sporazuma u oblasti pravosuđa još uvek vode pregovori, i ovo je pitanje jedno od najproblematičnijih u dosadašnjem toku pregovora. Jedan od razloga je i to što područje osnovnog suda u Mitrovici, pored većinski srpskih opština, prati strukturu srpskog, odnosno UNMIK okruga, i uključuje i Južnu Mitrovicu, Srbicu i Vučitrn, a sastav osnovnog suda i tužilaštva bi trebalo da odgovara etničkoj strukturi celog područja.

6.4 Zakon o amnestiji Kosovo

Zakon o amnestiji⁴³ je donet jula 2013.godine u sklopu briselskog procesa, kako bi se ranije funkcionisanje Srba u okviru institucija Republike Srbije (tzv. "paralelnih institucija") učinilo nekažnjivim, uključujući tu i postavljanje barikada leta 2011. godine. Primenjuje se na sva lica

⁴¹http://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_sedistima_i_podrucjima_sudova_i_javnih_tuzilastava.html

⁴²<http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/ligjet/2010-199-eng.pdf>

⁴³http://www.md-ks.org/repository/docs/Liqji_per_Amnistine_%28anglisht%29.pdf

koja su počinila tačno određena krivična dela pre 20. juna 2013. godine na teritoriji Kosova, i njime se daje amnestija od krivičnog gonjenja i izdržavanja kazne.

Međutim, s obzirom na osetljivost oblasti koju reguliše, ovaj zakon je bio predmet ustavno-sudske kontrole na zahtev poslanika iz redova pokreta "Samoopredeljenje", i stupio je na snagu tek u septembru 2013. godine pošto ga je Ustavni sud korigovao tj. izbacio određena krivična dela iz obuhvata amnestije⁴⁴.

Prema javno dostupnim podacima, broj zatvorenika koji je pušten na slobodu usled primene ovog zakona je relativno mali⁴⁵, pa se može zaključiti da suština primene ovog zakona nije u skraćivanju izdržavanja kazne tj. amnestiji od izdržavanja, već u nekažnjavanju članova "paralelnih" struktura tj. u amnestiji od gonjenja.

Takođe, ovaj zakon se ne primenjuje u tri slučaja:

- Kada su krivična dela izvršena protiv međunarodnih bezbednosnih snaga na Kosovu;
- Kada krivična dela predstavljaju ozbiljno kršenje međunarodnog humanitarnog prava; i
- Kada su krivična dela imala za posledicu tešku telesnu povredu ili smrt.

U skladu sa tim, Srbi sa severa Kosova koji su optuženi za ubistvo pripadnika ROSU, Envera Zumberija, ne podležu amnestiji, kao npr. ni ubice pripadnika EULEX u septembru 2013. na severu Kosova. Ipak, ostaje da se vidi kakvi će biti stvarni efekti primene ovog zakona. Primera radi, on se ne primenjuje na slučaj Olivera Ivanovića, pa se može pretpostaviti da će sličan mehanizam (tj. gonjenje zbog krivičnih dela koja predstavljaju navodno ozbiljno kršenje međunarodnog humanitarnog prava) moći da se primeni i u budućnosti na druge "nepodobne" političke aktere koji su boravili na teritoriji AP KiM tokom rata 1999. godine.

6.5 Status i položaj civilne zaštite

Formalno, civilna zaštita postoji i radi po osnovu Dopunskog protokola I iz 1977.godine uz Ženevsku konvenciju o zaštiti žrtava rata iz 1949.godine, kao i srpskog Zakona o vanrednim situacijama iz 2012. godine⁴⁶, i prethodnih zakona koji su važili pre njegovog donošenja a uređivali su istu oblast. Ovaj zakon, za razliku od nekih drugih, važi bez izuzetka i na teritoriji AP KiM, i sadrži izričite odredbe o načinu na koji civilna zaštita funkcioniše na teritoriji autonomnih pokrajina (bez izuzetka).

⁴⁴http://www.gjk-ks.org/repository/docs/gjkk_ko_108_13_ang.pdf

⁴⁵<http://birn.eu.com/en/outputs/the-execution-of-the-law-of-amnesty>

⁴⁶<http://www.mup.gov.rs/cms/resursi.nsf/Zakon%20o%20vanrednim%20situacijama-lat.pdf>

Prema javno dostupnim podacima, odnosno Zakonu o budžetu Republike Srbije za 2015.godinu, "civilnu odbranu" finansira Ministarstvo odbrane⁴⁷:

220 Civilna odbrana
10,100,000

0008 Vanredne situacije
10,100,000

416 Nagrade zaposlenima i ostali posebni rashodi
100,000

422 Troškovi putovanja
10,000,000

Prema javno dostupnim podacima, to nije predmet ni lokalnih budžeta opština na severu Kosova⁴⁸, tako da se pokretanje rešavanja pitanja finansiranja civilne zaštite može očekivati u 2015. godini u sklopu pregovora u Briselu.

Što se tiče funkcionisanja civilne zaštite, postojeći Briselski sporazum sadrži samo opštu odredbu da će se pitanje bezbednosnih struktura koje nisu policija (eng. *security structures*) rešavati tako što će njihovim pripadnicima biti ponuđeno mesto u ekvivalentnim kosovskim strukturama, po modelu koji je već sproveden za policijske snage.

U skladu sa tim, jedno od rešenja koje se spominje u javnosti je da civilna zaštita bude inkorporirana u bezbednosne snage koje tek treba da se formiraju⁴⁹. Međutim, imajući u vidu osetljivost pitanja bezbednosnih snaga za srpsku zajednicu, za očekivati je da bi ovakvo rešenje moralo da bude praćeno izuzetno snažnom političkom podrškom da bi bilo usvojeno u sklopu pregovora u Briselu.

---

⁴⁷<http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/zakoni/2014/4598-14.pdf>

⁴⁸http://www.kossev.info/strana/arhiva/severne_opstine_usvojile_drasticno_smanjene_budzete_finsiranje_skola_i_bolnica_da_ide_preko_zso_a/2749

⁴⁹http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2014&mm=04&dd=01&nav_id=831155

VII Zaključci i preporuke

7.1 Zaključci:

1. Implementacioni mehanizam nema adekvatnu normativnu uređenost, materijalne, kadrovske i institucionalne resurse za sprovođenje Briselskog sporazuma. To stvara prostor da "Srpska lista" sama ili po direktivi iz "centrale" utiče podsticajno ili destimulativno na primenu Sporazuma. Neformalni sistem uticaja vladajuće koalicije u Srbiji je dominantan način/sistem za sprovođenje Sporazuma;
2. Ne postoji mehanizam podnošenja izveštaja/polaganja računa i eventulanog sankcionisanja za ne sprovođenje potpisanog na nivou potpisnica Sporazuma što dodatno utiče na njegovu neprimenljivost;
3. Proces primene Briselskog sporazuma je netransparetan i neparticipativan (selektivna uključenost aktera najviše iz redova političke birokratije i partijskog članstva) čime se smanjuje legitimnost i podrška od strane lokalnih aktera, posebno na severu Kosova;
4. Koordinacioni sastanci aktera uključenih u realizaciju Briselskog sporazuma nisu javni i njihov ishod nije poznat;
5. Postoji izražena centralizacija odlučivanja koja rezultira značajnim odsustvom stava/mišljenja predstavnika Srba koji žive na Kosovu;
6. Evidentno je preklapanje funkcija u novoformiranim lokalnim samoupravama u opštinama na Severu sa funkcijama u privremenim većima, pa je u takvim uslovima gotovo nemoguće odrediti nadležnosti i rad/raspolaganje sredstvima jednih i drugih funkcionera, oličenih u istim osobama; Isti je primer i u pogledu ministara/funkcionera na nivou centralnih vlasti na Kosovu – Primer Aleksandra Jablanovića, poslanika u Skupštini Srbije⁵⁰ i Ministra za povratak i zajednice u Vladi Kosova;
7. Novoformirane lokalne samouprave na severu Kosova nisu funkcionalne – nisu formirani departmani prema Kosovskim zakonima, nije jasno kako će funkcionisati javne službe, koliko zaposlenih će imati lokalna samouprava, SO nemaju uslove za rad itd.);
8. Sve političke opcije koje nisu deo „Srpske liste“ su marginalizovani ili isključeni iz svih procesa bitnih za srpsku zajednicu, uz pritisak da budu kooptirani u "Srpsku listu";
9. Prisutan je veliki nedostatak poverenja stanovništva sa severa Kosova u kosovske institucije i međunarodnu zajednicu, što je rezultat prethodnih loših iskustava (pre svega finansijsko pravne prirode, npr. raskid radnog odnosa radnika UNMIK administracije u Mitrovici kada su radnici poslani kućama bez obrazloženja i nikada im nije isplaćeno 6 zaostalih plata – 2006. godina)

---

⁵⁰http://www.parlament.gov.rs/ALEKSANDAR_JABLANOVI%20%86.785.891.html

10. Pritisci organa izvršne vlasti na građane i institucije iz srpske zajednice da učestvuju u aktivnostima i delovanju "Srpske liste" kao jedinog od države podržanog reprezentanta srpskih državnih interesa na Kosovu;
11. Imajući u vidu sadašnje stanje, dostupnost pravdi Srba sa Kosova je veoma mala, posebno na severu Kosova;

7.2 Preporuke

1. EU iz pozicije "monitora na daljinu" mora da postane aktivni akter u procesu implementacije odredbi Sporazuma. Politika da "proces teče sam po sebi" neće dovesti do pune primene Briselskog sporazuma;
2. Vlada Republike Srbije i organi nadležni za sprovođenje Briselskog sporazuma treba da omoguće uslove za redovno informisanje javnosti, i podnošenje izveštaja skupštinama lokalnih samouprava i Narodnoj skupštini Republike Srbije;
3. Uključivanje relevantnih organizacija civilnog društva, medija, akademske zajednice, Univerziteta i stručne javnosti u proces realizacije Briselskog sporazuma, a pre svega predstavnika srpske zajednice na Kosovu koji nisu deo „Srpske liste“, a koji poseduju stručnost i integritet;
4. Rešiti pitanje „duplih funkcija“ i sukoba interesa u lokalnim samoupravama (naročito na severu Kosova) u pogledu osoba koje vrše funkcije članova privremenih veća i funkcije u novoizabranim lokalnim samoupravama;
5. Rad na izradi statuta ZSO učiniti transparentnim i predstaviti nacrt statuta i sam koncept ZSO javnosti, a posebno opštinama na Kosovu koje će činiti ZSO, kao i obezbediti mehanizme za javnu debatu i uključivanje komentara i predloga;
6. Uspostaviti monitoring primene Briselskog sporazuma u delu njegovog uticaja na kvalitet život građana;
7. U narednom periodu, za uspeh sprovođenja Briselskog sporazuma „na terenu“ će biti ključno:
  - Uspostavljanje funkcionalnog suda u Mitrovici
  - Dostizanje pune funkcionalnosti lokalnih samouprava na severu Kosova uz jačanje integriteta, principa dobre uprave (*good governance*), odgovornosti (*accountability*) i transparentnosti
  - Rešavanje pitanja finansiranja i funkcionisanja lokalnih javnih preduzeća
  - Rešavanje pitanja statusa Civilne zaštite
  - Uključivanje svih društvenih aktera u izradu koncepta ZSO
  - Rešavanje imovinsko pravnih pitanja (javna preduzeća na Kosovu)

8. Materijalna i institucionalna podrška civilnom društvu i medijima sa ciljem njihovog jačanja za proces monitoringa primene Briselskog sporazuma

Annex 1 - Indikatori primene Briselskog sporazuma – tabelarni pregled i analiza

Tabela br.1 – Evaluacija primene Briselskog sporazuma

Mera/Tačka	Rezultat	Posledica	Ocena ostvarenosti
Formiraće se Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština na Kosovu.	Nema	Odsutvo vladavine prava, manjak, netransparentne i neodgovorne institucije, jačanje partijskih strukutra koje kontrolišu javne institucije na lokalnom nivou	1
Udruženje/Zajednica biće formirana donošenjem statuta			
Strukture Udruženja/Zajednice biće uspostavljene na istim temeljima kao i postojeći statut Zajednice kosovskih opština			
Opštine članice će imati pravo da sarađuju na kolektivnoj primeni svojih ovlašćenja putem Udruženja/Zajednice. Udruženje/Zajednica će u potpunosti nadgledati oblasti privrednog razvoja, obrazovanja, zdravlja, urbanizacije i ruralnog uređenja.			
Udruženje/Zajednica će koristiti dodatna ovlašćenja koja joj dodele centralne vlasti.			
Zajednica će imati ulogu predstavnika u odnosima sa centralnim vlastima i u tu svrhu imaće mesto u savetodavnom većuzajednica. U realizaciji ove uloge predviđena je nadzorna funkcija.			
Sve policijske jedinice na severu Kosova biće integrisane u okvir Kosovske policije. Plate će biti isplaćivane isključivo od strane Kosovske policije.	Policijske jedinice integrisane iI funkcionalne	Veći osećaj bezbednosti kod srpske zajednice	7
Članovima drugih srpskih bezbednosnih struktura biće ponuđeno mesto u odgovarajućim kosovskim strukturama.	Nije mereno	Nije mereno	Nije mereno
Biće imenovan regionalni komandantpolicije za četiri većinski srpske opštine na severu (Severna Mitrovica, Zvečan, Zubin potok i Leposavić).	Ostvareno u junu 2013. godine	Delimično veće poverenje u policiju građana severa Kosova	7
Pravosudna vlast biće integrisana i delovaće u pravnom okviru Kosova. Apelacioni sud u Prištini će uspostaviti komisiju u kojoj će	U procesu pregovora	U procesu pregovora	1

većinu činiti srpske sudije i koja će biti nadležna za sve većinski srpske opštine.			
Lokalni izbori biće organizovani u opštinama na severu 2013. godine, uz podršku OEBS-a i u skladu s kosovskim zakonom i međunarodnim standardima.	Izabrani predstavnici u SO i gradonačelnici	Početak uspostavljanja lokalnih samouprava po kosovskom zakonu – do januara 2015. godine nije dovršeno	7
Plan primene sa vremenskim okvirom biće napravljen do 26. aprila.	Napravljen dokument	Plan sa vremenskim okvirom napravljen	7
Pri primeni ovog sporazuma poštovaće se princip transparentnog finansiranja.	Nema	Odsustvo podataka i neinformisana javnost	1
Pregovaračke strane će intenzivirati razgovore o sektorima energetike i telekomunikacija i okončati ih do 15. juna	Razgovori jesu intenzivirani ali nisu zaključeni	Razgovori u toku	1
Dogovoreno je da nijedna strana neće blokirati, niti ohrabrivati druge da blokiraju napredak druge strane na putu ka Evropskoj uniji.	Nije mereno	Nijemereno	Nije mereno
Dve strane će formirati komitet za primenu, uz podršku Evropske unije.	Osnovano, bez jasnih nadležnosti	Nije jasna funkcija i nadležnosti, kao ni rezultati i način delovanja	4

Legenda:

- 1 - nije ostvareno
- 2 – delimično ostvareno i dovelo do negativne promene
- 3 – delimično ostvareno i bez uticaja
- 4 – delimično ostvareno i dovelo do pozitivne promene
- 5 – potpuno ostvareno i dovelo do negativne promene
- 6 – potpuno ostvareno, bez promene
- 7 – potpuno ostvareno, dovelo do pozitivne promene
- 8 – nije moguće izmeriti

Tabela br.2 – Evaluacija Plana za primenu Briselskog sporazuma

Mera/Tačka	Stepen ostvarenosti	Glavni rezultati	Prepreka
Obe strane daće Odboru za implementaciju na razmatranje svoje detaljne planove i vremenske okvire koji se odnose na pravne promene koje su neophodne za implementaciju "Prvog sporazuma".	8	Nije moguće utvrditi	Nemoguće je utvrditi na kom nivou postoji razmena podataka između dve strane
Obe strane imaće usvojene sve neophodne pravne promene neophodne za implementaciju "Prvog sporazuma", uključujući i zakon o amnestiji.	4	Počelo da se ostvaruje, primer je Zakon o uređenjusudova i uredba o priznavanju diploma	Nema liste neophodnih pravnih promena koje trebaju biti sprovedene, pa samim tim je nemoguće izmeriti napredak
Dve strane će osnovati radnu grupu za implementaciju članova 7-9 "Prvog sporazuma". Radna grupa će razviti detaljne planove i vremenske okvire za integraciju pripadnika srpskih bezbednosnih struktura u kosovskestrukture, kao i za osnivanje bilo koje nove strukture koju zahteva Sporazum, koja će biti spovedena uz podršku Euleksa. Vršilac dužnosti Regionalnog policijskog komandira za četiri opštine na severu biće imenovan u skladu sa članom 9 "Prvog sporazuma".	7	Imenovan regionalni policijski komandir, integrisane bezbednosne strukture, nedostaju vremenski okviri za ostale aktivnosti	Nepoznato
Srbija će otpočeti sa zatvaranjem prostorija u kojima su smeštene njene bezbednosne strukture na Kosovu.	8	Nema podataka	Nema podataka
Srbija će dostaviti informacije specifikujući broj i čin zaposlenih u Vladi Srbije u sektoru za bezbednost na Kosovu koji su izrazili zainteresovanost za priključivanje kosovskim strukturama.	7	Ostvareno prema dostupnim izveštajima	/
Kosovo će ponuditi pozicije u Kosovskoj policiji i drugim ekvivalentnim strukturama Kosova na osnovu, koliko to mogućnosti dozvoljavaju, mesta prebivališta.	7	Ostvareno prema dostupnim izveštajima	Problem oko mesta prebivališta i ekvivalentnim pozicijama – nisu svi na istim pozicijama kao u MUP Srbije
Srbija će započeti neophodne unutrašnje procedure za prestanak isplata ličnih dohodaka osoblju nakon njihovog priključivanja ekvivalentnim	4	Proces započet u oblasti policije, ali ne i u ostalim	Dalji napredak realizacije Sporazuma i

kosovskim strukturama i to će predstaviti radnoj grupi. Ovaj proces biće započet u slučajevima osoblja koje je već zaposleno u Kosovskoj policiji.		oblastima	uspostavljanje ZSO
Sve prostorije srpskih bezbednosnih struktura na Kosovu biće zatvorene.	8	Nemapodataka	/
Članovi srpskih bezbednosnih struktura na Kosovu biće u potpunosti integrisani u ekvivalentne kosovske strukture i plate će biti isplaćivane isključivo iz budžeta Kosova.	7	Sprovedeno u potpunosti	/
Dve strane će osnovati radnu grupu za implementaciju člana 10 "Prvog sporazuma".			
Srbija će dostaviti informacije o broju svog osoblja zaposlenog u pravosudnim organima na Kosovu koji su izrazili zainteresovanost da se priključe kosovskim strukturama, odmah nakon što bude usvojen zakon o amnestiji.	8	Nema podataka	/
Kosovo će otvoriti slobodne pozicije u svojim pravosudnim strukturama.	/	Nije predmet istraživanja	/
Sastav u pravosuđu treba da odlikava etničku kompoziciju teritorijalne jurisdikcije svakog pojedinačnog suda.	1	Još je predmet pregovora	
Integracija pravosudnih organa biće završena. Svi srpski sudovi na Kosovu biće zatvoreni, nova tela uspostavljena, a osoblje integrisano u kosovski sistem. Neće biti raskoraka u obavljanju dužnosti.	1	Još je predmet pregovora	
Srbija će pružiti detaljan pregled finansiranja svih institucija na Kosovu preko Odbora za implementaciju.	1	Nema podataka	/
Način ostvarivanja principa za transparentnost finansiranja definisaće obe strane u Odboru za implementaciju.	1	/	/
Katastar	6		
Matične knjige	7		
Carinski pečat	7		
Univerzitetske diplome	4		
Sloboda kretanja	4		
Regionalno predstavljanje	7		
Integrisano upravljanje prelazima (IBM)	7		
Dogovori koji se odnose na oficire za vezu	7		
Specijalna policijska jedinica za zaštitu religijskog i kulturnog nasleđa	8		
Naplata carina/razvoj fonda za severno Kosovo	6		

Legenda:

- 1 – nije ostvareno
- 2 – delimično ostvareno i dovelo do negativne promene
- 3 – delimično ostvareno i bez uticaja
- 4 – delimično ostvareno i dovelo do pozitivne promene
- 5 – potpuno ostvareno i dovelo do negativne promene
- 6 – potpuno ostvareno, bez promene
- 7 – potpuno ostvareno, dovelo do pozitivne promene
- 8 – nije moguće izmeriti

Transparetnost

Sumirajući nalaze možemo zaključiti za proces primene Briselskog sporazuma da je nedovoljno transparentan i to na tri nivoa:

- Prvi institucionalni nivo. Prema postojećem pravnom ustrojstvu Upravljački tim za uspostavljanje ZSO, kao i drugi predstavnici institucija Republike Srbije koje se bave implementacijom Briselskog sporazuma nemaju obaveze, a ni kapacitete, da svoj rad predstavljaju javnosti.
- Drugi, participativni, odnosi se na neuključenost građana, političkih aktera, civilnog društva i stručne/akademske javnosti u proces kreiranja rešenja iz Sporazuma i njihove primene. Ovo se pre svega odnosi na akta kojima se reguliše rad institucija (statuti opština i statut Zajednice srpskih opština). Iz ugla transparentnosti, Sporazum se predstavlja kao tajna na koju pravo da znaju i učestvuju u primeni imaju samo predstavnici državno-partijskih struktura.
- Treći je medijski nivo. U srpskim medijima se nedovoljno predstavlja sadržaj sporazuma, odnosno izveštava o primeni i (potencijalnim) rezultatima/efektima primene Sporazuma. Monitoring je pokazalo da informacije o nadležnostima lica iz državih organa Republike Srbije koji su zaduženi za određene aspekte sprovođenja Sporazuma i/ili pregovarački proces nisu javno dostupne

Zakonitost

Proces primene Sporazuma karakteriše sukob dva pravna sistema (Srbije i Kosova), što dovodi do toga da se neke odluke iz Sporazuma tumače protiv ustavnim, odnosno ostavlja mogućnost arbitrarnog postupanja funkcionera i institucija. Što se tiče implementacije Sporazuma, pravni okvir koji reguliše postupanje primenu Sporazuma je "plitak", čime se smanjuje, efikasnost, polaganje računa i transparentnost procesa.

Efektivnost

Nalazi monitoringa govore da do sada realizovani Sporazum je (delimično) doprineo kvalitetu života srpske zajednice na Kosovu i to u sferama: bezbednosti (delimično), infrastrukture (delimično), unapređenja rada policije značajno i promene stava međunarodne zajednice prema srpskoj zajednici van Severa Kosova (delimično). Vladavina prava, finansije, zapošljavanje, odnos kosovskih institucija prema srpskoj zajednici i integritet institucija (bilo onih koje treba da se rasformiraju ili one koje su nastale) su oblasti koje su ocenjene kao oblasti koje i dalje negativno utiču na kvalitet života srpske zajednice na Kosovu

Efikasnost

Samo tri od ukupno 11 tačaka, koje su bile predmet monitoringa primene Briselskog sporazuma, su realizovane, i dale su pozitivan rezultat, što predstavlja tek nešto više od četvrtine Sporazuma. Ocenu ostvarene sa pozitivnim efektom su dobili: sprovođenje lokalnih izbora 2013. godine, integracija policijskih jedinica i sa tim povezano imenovanje regionalnog komandira policije za većinske srpske opštine na Severu Kosova.

Situacija na nivou Plana primene je nešto, ali ne značajno bolja. Naime, ukupno 14 od 26 posmatranih mera iz Plana primene je realizovano. Od 14 ispunjenih devet je ispunjeno potpuno, uz naznaku da je šest mera dogovoreno i realizovano pre potpisivanja Briselskog sporazuma (carinski pečat, regionalno predstavljanje, integrisano upravljanje prelazima, dogovor o oficiru za vezu i naplata carine). Pored devet potpuno realizovanih mera još pet mera su delimično ispunjene (katastar, matične knjige, univerzitetske diplome, osnivanje grupa za članove 7-9 „Prvog sporazuma“, pokretanje postupka prestanka isplate ličnih dohodaka nakon priključenja ekvivalentnim institucijama kosovskih struktura)

Odgovornost za sprovođenje i polaganje računa

Implementacioni mehanizma koji je definisan Sporazumom, odnosno Tim za implementaciju nema sistem polaganja računa za obim i kvalitet sprovedenog sporazuma. Kao evaluator se javlja EU koja, u slučaju Srbije, sprovođenje Briselskog sporazuma evaluira u okviru pregovaračkog poglavlja 35.

Prepreke

U pogledu prepeka postoje tri viđenja. Prvo viđenje je da su izbori što u Srbiji, a posebno na Kosovu, zbog dugog procesa pregovaranja o formiranju Vlade bili prepeka većoj realizaciji Briselskog sporazuma. Ovo viđenje je dominantno kod ispitanika iz redova državnih organa i lokalnih funkcionera. Drugo gledište su izneli predstavnici političkih stranka koje nisu deo Srpske liste, da su bitna prepreka sprovođenju Briselskog sporazuma sami lokalni funkcioneri koji žele da zadrže svoje položaje i uticaj. I na kraju treće gledište je gledište međunarodne zajednice, koja smatra da Beograd i Priština različito čitaju Briselski sporazum, te iz toga proilazi odugovlačenje primene.

Annex 2 – Pregled izveštavanja medija o implementaciji Briselskog sporazuma Period avgust – novembar 2014. godine

Istraživački tim/autorke analize: Snežana Đapić i Jelena Milunović

Metodologija

U periodu od 1. avgusta do 30. novembra 2014. godine Biro za društvena istraživanja pratio je objave medija na srpskom jeziku koji svoje sadržaje plasiraju u Srbiji i na Kosovu. Praćeno je 5 štampanih medija (Politika, Večernje novosti, Danas, Informer, Kurir), 9 portala (RTS, FB reporter, Medija centar Čaglavica – emisije Slobodno srpski i Srpsko srpski dijalog, Nova srpska politička misao, Slobodna Evropa, B92, Srbi na okup, KosSev portal, Radio Kontakt+), kao i web prezentacija Kancelarije za Kosovo i Metohiju Vlade Republike Srbije.

Navedeni mediji odabrani su prema sledećim kriterijumima: javni servisi, posećeniji portali na Kosovu i u Srbiji, istaknuti izveštači o implementaciji Briselskog sporazuma sa ponudom različitih perspektiva u tumačenju primene Biselskog sporazuma.

Sadržaji su selektovani po ključnim rečima: Briselski sporazum, pregovori Beograd – Priština, normalizacija odnosa Srbija-Kosovo, Zajednica srpskih opština, poglavlje 35 EU integracija.

Cilj je bio napraviti pregled izveštavanja medija o ključnim događajima i iznetim stavovima predstavnika srpske i kosovske strane u procesu implementacije Briselskog sporazuma i predstavnika međunarodne zajednice, kao i dati generalnu ocenu o načinu njihovog izveštavanja.

Rezultati

Izveštavanje posmatranih medija u navedena 4 meseca praćenja kategorisano je u 4 grupacije:

- informativno-faktografsko: taksativno, objektivno navođenje činjeničnih podataka;
- informativno – blago analitičko: hronologija činjenica uz analizu dublje istraživačke građe;
- snezacionalitičko-selektivno: nekritičko, nepotpuno izveštavanje, plasiranje intrigrantnih informacija u cilju provociranja javnosti;
- i kritičko-neodobravajuće: jasno orijentisano kritici Briselskog sporazuma.

Tabela1: Oblici izveštavanja medija

Informativno-faktografsko	Informativno-blago analitičko	Snezacionalitičko-selektivno	Kritičko-neodobravajuće
RTS portal	KosSev	Kurir	FB reporter
Politika	Medija centar Čaglavica – emisije Slobodno srpski i Srpsko srpski dijalog	Informer	Srbi na okup
Danas	Nova srpska politička misao		
Večernje novosti	Slobodna Evropa		
B92			
Radio Kontakt+			

U posmatranom periodu izdvojeno je 62 aktera koji su aktivno govorili u kontekstu sprovođenja Briselskog sporazuma, a koji su svrstani u 4 kategorije u zavisnosti od strane koju predstavljaju.

Tabela 2: Akteri po kategorijama

Predstavnici institucija iz Srbije	Predstavnici institucija sa Kosova	Predstavnici međunarodnih institucija i diplomatski predstavnici	Analitičari	Izdvojeni akteri
13	28	15	6	62

Posmatrane medijske objave klasirane su u dve kategorije, informativne medijske objave i objave koje sadrže izjave aktera relevantnih za temu implementacije Briselskog sporazuma

Tabela 3: Informativni medijski sadržaji

Izdvojeni sadržaji	Broj medijskih objava
Informativni medijski sadržaji	87

Tabela 4: Akteri - Predstavnici institucija iz Srbije

Predstavnici institucija iz Srbije		
Akter	Funkcija	Broj medijskih objava
Aleksandar Vučić	Predsednik Vlade Republike Srbije	4
Dejan Pavićević	Srpski oficir za vezu u Prištini	6
Ivica Dačić	Ministar spoljnih poslova	5
Jadranka Joksimović	Ministarka bez portfelja zadužena za EU	3
Jonuz Musliju	Predsednik Opštine Bujanovac i budući predsednik Nacionalnog saveta Albanaca	1
Marko Đurić	Direktor Kancelarije za Kosovo i Metohiju u Vladi Republike Srbije i Šef delegacije iz Beograda u pregovorima Srbija – Kosovo	46
Milivoje Mihajlović	Direktor Kancelarije Vlade Srbije za saradnju sa medijima	1
Milovan Drecun	Predsednik skupštinskog odbora za Kosovo i Metohiju	6
Momir Stojanović	Član Odbora za KiM, Narodne Skupštine	1
Nebojša Stefanović	Ministar unutrašnjih poslova RS	1
Tanja Mišćević	Šefica pregovaračkog tima Vlade Srbije sa EU	3
Tomislav Nikolić	Predsednik Republike Srbije	1
Vladeta Kostić	Narodni poslanik u Skupštini Srbije sa Kosova	

Tabela 5: Akteri - Predstavnici institucija sa Kosova

Predstavnici institucija sa Kosova		
Akter	Funkcija	Broj medijskih objava
Adrijana Hodžić	Šefica Administrativne kancelarije kosovske vlade u Mitrovici	3
Agim Čeku	Ministar za Bezbednosne snage Kosova	1
Albin Kurti	Predstavnik pokreta Samoopredeljenje	2
Aleksandar Jablanović	Kosovski ministar za povratak i zajednice i predstavnik Srpske liste	3
Atifeta Jahjaga	Predsednica Kosova	4
Basri Musmurati	Zamenik Ministra za lokalnu samoupravu	1
Besim Hoti	Zamenik komandanta Regionalne policije za sever Kosova	1
Branimir Stojanović	Gradonačelnik Gračanice	2
Dalibor Jevtić	Kosovski ministar za zajednice i povratak	5
Dragan Jablanović	Član Tima za implementaciju Briselskog sporazuma	3
Dragan Nikolić	Predsednik Opštine Parteš/Pasjane kod Gnjilana	1
Edita Tahiri	Zamenica premijera Kosova, zadužena za dijalog sa Srbijom	9
Emir Azemi	Potpredsednik Skupštine opštine Severna Mitrovica	1
Enver Hodžaj	Ministar spoljnih poslova Kosova	2
Goran Rakić	Gradonačelnik Severne Mitrovice	2
Hašim Tači	Zamenik kosovskog premijera	1
Ksenija Božović	Predsednica Skupštine opštine Severna Mitrovica	2
Ljubomir Marić	Koordinator upravljačkog tima za uspostavljanje ZSO	1
Nemanja Jakšić	Predsednik Skupštine opštine Zubin Potok	1
Nenad Rašić	Lider Progresivne demokratske stranke	1
Petar Miletić	Bivši potpredsednik Skupštine Kosova iz redova srpske zajednice	2
Prek Đetaj	Predsednik Komisije Vlade Kosova za nestala lica	1
Radenko Nedeljković	Načelnik Kosovskomitrovačkog okruga	1
Špend Ahmeti	Gradonačelnik Prištine	1
Usmen Baldži	Zamenik ministra obrazovanja u Vladi Kosova iz bošnjačke zajednice	1
Vladeta Kostić	Gradonačelnik Gračanice, Narodni poslanik u Skupštini Srbije sa Kosova	3
Vučina Janković	Predsednik opštine Zvečan	1
Zvonimir Mihajlović	Predsednik opštine Štrpce	1

Tabela 6: Akteri - Predstavnicima međunarodnih institucija i diplomatski predstavnici

Predstavnicima međunarodnih institucija i diplomatski predstavnici		
Akter	Funkcija	Broj medijskih objava
Andrej Šugurov	Šef ruske kancelarije u Prištini	1
Ban Ki Mun	Generalni sekretar UN	1
Dragana Nikolić Solomon	Portparolka EULEX-a	1
Edi Rama	Albanski premijer	1
Erve Ladsus	Podsekretar UN za mirovne operacije	1
Federika Moggerini	Bivša ministarka inostranih poslova Italije, pokrovitelj pregovora Srbije i Kosova	2
Jan Klif	Britanski ambasador na Kosovu	1
Ketrin Ešton	Visoka predstavnica EU	1
Konstantin Ikonomidis	Ambasador Grčke u Srbiji	1
Mimi Kodeli	Albanska ministarka odbrane	1
Samuel Žbogar	Specijalni predstavnik Evropske Unije na Kosovu	4
Štefan File	Evropski komesar za proširenje	1
Tomas Jazdgerdi	Direktor Kancelarije za južnu i centralnu Evropu u Stejt departmentu	1
Trejsi En Džejkobson	Ambasadorki SAD u Prištini	1
Žan Klod Šlumberže	Šef OEBS-a na Kosovu	1

Tabela 7: Akteri - Analitičari

Analitičari		
Akter	Funkcija	Broj medijskih objava
Aleksandar Đikić	Politički analitičar	1
Augustin Paljokaj	Politički analitičar	1
Danijel Server	Američki stručnjak za Balkan	1
Dušan Janjić	Analičar, Forum za etničke odnose	1
Fatmir Šeholi	Politički analitičar iz Prištine	1
Fedor Starčević	Nekadašnji ambasador i predstavnik Srbije u UN	1

Praćenjem medija izdvojeno je 238 ključnih događaja, odnosno izjave navedenih aktera koji daju opštu sliku o načinu izveštavanja medija u četvoromesečnom periodu, kao i pregled dešavanja na polju primene Briselskog sporazuma. Izdvojeni sadržaji kategorisani su u 31 tematsku celinu koja se preklapa sa tačkama Plana implementacije Briselskog sporazuma.

Tabela 8: Izdvojene teme

Teme	Broj medijskih objava
Zajednica srpskih opština	15
Policija	4
Institucionalno-normativni okviri Srbije	1
Pravosuđe	8
Telekomunikacije	1
Elektroprivreda	5
Vojska Kosova	3
Obrazovanje	5
Univerzitetske diplome	2
Bezbednost	30
Formiranje institucija na Kosovu	51
Razvoj ekonomije/privrede	5
Povratak raseljenih	16
Informisanje	2
EU integracije Srbije	19
Normalizacija odnosa	29
Zdravstvo	1
Katastar	2
Tehnički dijalog	15
Kritika međunarodnih organizacija	12
Tok implementacije Briselskog sporazuma	6
Reakcije zvaničnika	10
Integrisana carina	5
Transparentnost procesa	2
Kritika Briselskog sporazuma	6
Sloboda kretanja	8
Registarske tablice	1
Penzije Albanaca	1
Sastanci srpskih zvaničnika sa inostranim diplomatama	3
Info o postupcima međunarodnih organizacija	1
Status Kosova	2

Zaključci

Izveštavanje medija o sprovođenju Briselskog sporazuma u 4 meseca našeg praćenja može se oceniti kao šturo informisanje javnosti o tehničkim aspektima dijaloga Srbije i Kosova. Ovakvom stavu u prilog idu i izjave analitičara koje smo pratili u kontekstu sprovođenja Briselskog sporazuma, a koje karakterišu ocene da je čitav proces nedovoljno transparentan javnosti, za šta zasigurno jedan deo odgovornosti leži na medijima budući da je izveštavanje o ovoj temi dominantno informativno, bez dublje analize procesa, posledica i uticaja na život građana.

Grupa praćenih medija koje smo izdvojili kao informativno faktografske o dijalogu Beograda i Prištine izveštavala je činjenično, reč je o pukom nabranjanju procedura koje su pred Srbijom, glavnim akterima tih procesa, rokovima za njihovo sprovođenje i najavama konkretnih događaja. Ova grupa je najbrojnija, odnosno najveći broj medija na temu implementacije Briselskog sporazuma izveštavao je informativno, čemu u prilog ide najveći broj informativnih medijskih objava u periodu četvoromesečnog posmatranja. Uzevši u obzir prethodna iskustva Biroa za društvena istraživanja u znatno sveobuhvatnijim oblicima medija monitoringa istraživačko novinarstvo i analitika u posmatranom kontekstu očekivano je izostavljena. Treba ipak naglasiti da je novinarska forma faktografskog izveštaja koja je ovde najčešće primenjena kao oblik izveštavanja u velikoj meri dopunjavana bekgroundom sukobljenih izjava dve strane, čime je prosečnom čitaocu u nekoj meri prikazana šira slika. Klasična vest "obrnuta piramida" drugi je izbor novinara izdvojenih medija u ovoj grupaciji.

Manja doza analitike mogla se osetiti kod naše druge grupacije posmatranih medija – informativno – blago analitičko. Ovde je oprezno nagoveštavana kritika procesa implementacije Briselskog sporazuma, tromost čitavog procesa, kao i kritika rada glavnih aktera obe strane. Najčešće primenjene novinarske forme i ovde su bile vesti i izveštaji, s tim što su svremena na vreme provejavale beleške i komentari, odnosno oprezno dati odgovori na 6 po redu novinarsko pitanje ZAŠTO (5W+H)? Ipak članak kao najposebnija novinarska forma nije bio izbor novinara kada se piše o ovoj temi.

Senzacionalističko-selektivno izveštavanje zapaženo je kod treće grupe medija. Prvi izbor žanra ovde bila je izjava, kao i intervju, sa novinarom u senci. Karakteristika naslova posmatranih sadržaja bila je bombastičnost, kao udica za čitaoca, dok su tekstovi u svom telu najčešće pratili reakcije zvaničnika na izjave druge strane kosovsko-srpskog dijaloga, tzv. "prepucavanja". Fotografije kao i ilustracije koje su pratile ove tekstove najčešće su prikazivale glavne aktere ovih procesa sa grimasama uzvika, ili podignutog prsta pretnje, gde se jasno uočava tendencija ovih medija da "zagreje" atmosferu.

Poslednja izdvojena grupa medija, kritičko-neodobravajuće nastrojena, nije mnogo brinula o tehničkim standardima određene novinarske forme, ali se u nekom obliku može svesti na komentar. Ovde je otvoreno izražavano nezadovoljstvo novinara, kao i medija koje predstavlja zbog potpisivanja Briselskog sporazuma. Dok je srpska strana oštro osuđivana zbog "izdaje", kosovska strana nazivana je pogrdnim imenima, uz brojne navode o njihovoj terorističkoj prošlosti, gde su nevesto navođeni određeni istorijski podaci. U ovim medijima merene su izjave i postupci predstavnika obe strane, u potrazi za greškom koja je naglašavana već u samom naslovu, s jasnom težnjom da se čitav proces kosovsko-srpskog dijaloga dovede u pitanje.

Najveći broj medijskih objava koje smo izdvojili ovom analizom kao što je već pomenuto imao je informativni karakter, dok je očekivano najviše puta preneti izjava ili aktivnost Direktora Kancelarije za Kosovo i Metohiju u Vladi Republike Srbije, Marka Đurića imajući u vidu prirodu funkcije koju obavlja. Sa kosovske strane prvi akter, kad je reč o medijskim objavama posmatranih medija, jeste kosovski ministar

za zajednice i povratak, Dalibor Jevtić, dok je Semjuel Žbogar, specijalni predstavnik Evropske Unije na Kosovu, najviše puta citiran među predstvanicima međunarodnih institucija i inostranih diplomata. Svaki od izdvojenih političkih analitičara oglasio se po jednom u kontekstu Briselskog sporazuma u posmatranom periodu, ili je pak bolje reći da su njihove izjave po jednom prenete u posmatranim medijima.

Institucionalno politička blokada na Kosovu uzrokovana odugovlačenjem u formiranju nove vlasti u vreme posmatranja medija nametnula je formiranje institucija na Kosovu kao temu broj jedan u izdvojenim medijskim objavama, dok je odmah na drugom mestu tema bezbednosti, što je i bilo predvidivo ako se uzme u obzir broj incidenata oličenih u aktima nasilja i nereda na Kosovu u ovom periodu. Na trećem mestu govorilo se o normalizaciji odnosa Srbije i Kosova u najširem smislu, gde su smešteni šaroliki događaji i izjave posmatranih aktera.

Generalan zaključak je da mediji koji su bili predmet ove analize nisu doprineli pojašnjenju Briselskog sporazuma, već možda pre njegovoj promociji, uz ograde da se ovakav zaključak odnosi samo na period našeg posmatranja. Izostavljanjem kritike nije uočen doprinos medija realizaciji Briselskog sporazuma, ali ni onemogućavanje ovog procesa. Izveštavano je uopšteno, bez utemeljenja i dublje istraživačke građe koja doprinosi pojašnjenju složenih odnosa i procedura ovog procesa. Ipak, treba napomenuti da je reč o periodu zastoja u pregovorima Beograda i Prištine, zbog formiranja vlasti na Kosovu, što može biti jedan od uzročnika ispraznog izveštavanja o sprovođenju Briselskog sporazuma i izmeštanja fokusa.

Hronologija ključnih medijskih objava na temu implementacije Briselskog sporazuma

1.08. 2014. - Direktor vladine Kancelarije za Kosovo i Metohiju, Marko Đurić, izjavio je da ta kancelarija namerava da izradi plan oživljavanja privrede na KiM.

1.08.2014. - Srbi povratnici u selu Drsnik kod Kline ukazali Ministru za povratak i zajednice u Vladi Kosova da zlupotreba donacija među povratnicima stvara lošu atmosferu.

1.08.2014. - Kosovska kancelarija poverenika za jezike naložila je Radio-televiziji Kosova na srpskom jeziku da sednice Skupštine Kosova ubuduće prenosi na srpskom jeziku.

1.08.2014. - Šefica pregovaračkog tima Srbije u pregovorima sa EU, Tanja Mišćević, poručila je da ako nema dijaloga Beograda i Prištine, nema ni pomaka u poglavlju 35 koje se tiče KiM.

1.08.2014. - Obezbeđivanje Osnovnog suda u severnom delu Kosovske Mitrovice od Euleksa preuzela Kosovska policija što je, kako je rekla portparolka Euleksa Dragana Nikolić Solomon, u skladu sa Briselskim dogovorom.

2.08.2014. - Marko Đurić posetio KiM, gde se sastao sa glavnim komandantom KFOR-a, italijanskim generalom Salvatoreom Farinom. Saglasili su se da KFOR ima izuzetan značaj u procesu dalje saradnje Beograda, Prištine i međunarodne zajednice na normalizaciji odnosa i bezbednosti i sigurnosti građana u pokrajini.

2.08.2014. - Đurić najavio – "Vlada Srbije i Kancelarija za KiM predstavice plan za povratak na KiM i konkretna rešenja i aktivnosti. Pozvati i ohrabriti raseljene da se vrate u pokrajinu, i tamo ostanu i opstanu".

2.08.2014. - Đurić ocenio da Priština ne poštuje sve odredbe Briselskog sporazuma, navodeći kao primer da prištinska strana nije uradila ništa na sprovođenju dogovora o pravosuđu.

3.08.2014. – Marko Đurić prošetao Prištinom demonstrirajući slobodu kretanja kao sastavni deo normalizacije odnosa.

4.08.2014. – "Potrebno je stvoriti političku osnovu za stvaranje zajednice srpskih opština usvajanjem statuta, što je moguće samo preko političkog dogovora i pregovora sa onom političkom snagom koja će biti okosnica buduće vlade u Prištini", izjavio je direktor kancelarije za Kosovo i Metohiju Marko Đurić, navodeći da prosveta i zdravstvo ostaju u sistemu Srbije.

5.08.2014. – "Beograd insistira da školstvo i zdravstvo ne budu organizovani po kosovskom sistemu. Priština pokušavala da nametne svoj program", – izjava član skupštinskog Odbora za KiM Momir Stojanović.

5.08.2014. - Premijer Aleksandar Vučić u podužem obraćanju povodom prvih 100 dana rada njegovog kabineta nije pominjao Kosovo. Izjava Vladete Kostića – "To što kosovska vlada nije još uvek formirana, jedini je razlog zbog kojeg premijer Srbije prekjuče nije govorio o južnoj pokrajini."

6.08.2014. - Novi izveštaj Evropske komisije će biti uglavnom pozitivan, ali u najmanje tri oblasti Beograd neće dobiti prelaznu ocenu, a to su Briselski sporazum, ljudska prava i pravosuđe.

7.08.2014. – Izjava Edite Tahiri – "Bez sporazuma nema osnovnog Suda".

7.08.2014. - Predsednik opštine Leposavić i član Upravljačkog tima za sprovođenje Briselskog sporazuma Dragan Jablanović ističe da Priština kriminalnom privatizacijom pokušava da preuzme fabrike na severu Kosova koje je stoprocentno gradila Srbija, neke od njih, poput Lole-fot u Lešku i pogona Simpa u Zubinom Potoku, sve što proizvedu mogu odmah i da izvezu.

7.08.2014. - Administrativna kancelarija za Severnu Mitrovicu osnovana je sa ciljem da bude osnova za formiranje opštine Severna Mitrovica. Ona i dalje pruža opštinske usluge, ali odluke ne donosi sama, već u saradnji sa gradonačelnikom i Skupštinom Opštine, poručuje Adrijana Hodžić. Saradnja kancelarije i opštine Severna Mitrovica naišla je na kamen spoticanja kada je Ministarstvo finansija vlade Kosova zatražilo da rebalans budžeta administrativne kancelarije izglasa Skupština Opštine Severna Mitrovica. Međutim, srpski odbornici su odbili da glasaju za rebalans budžeta. Mi smo svesni da ljudi primaju dupla primanja i mislimo da to nije fer, ali to je jedna zatečena situacija koju mi ne možemo da menjamo", poručuje Hodžić. Prema zakonu o lokalnoj samoupravi gradonačelnik opštine bira 16 direktora opštinskih odeljenja. Osim 7 direktora odeljenja koji rade u okviru administrativne kancelarije, gradonačelnik Severne Mitrovice treba da imenuje i ostalih 9 direktora.

7.08.2014. - Administrativna kancelarija Vlade Kosova u severnom delu Mitrovice priključice se Opštini Severna Mitrovica – izjava Adrijane Hodžić, šefica Administrativne kancelarije.

7.08.2014. - Ustavni sud Republike Srbije doneo je odluku da Uredba o posebnom načinu obrade podataka katastarskih knjiga za Kosovo i Metohija ("Službeni glasnik RS", broj 94/11), na osnovu koje je

Vlada Srbije kopije zemljišnih knjiga za teritoriju Kosova i Metohije ustupila specijalnom predstavniku Evropske unije za Kosovo, to jest Prištini, neustavna i nezakonita. Pomenuta uredba upravlja načinom obrade podataka iz katastarskih knjiga, koje se čuvaju mahom u mestima južne Srbije, dok je najveći deo u Kruševcu. Dogovoreno je da skeniranje mora biti u boji i da mora da se koristi oprema za skeniranje visoke rezolucije. Na sastanku grupe za implementaciju, u Briselu, 21. oktobra 2011., postignut je dogovor i u pogledu sprovođenja dijaloškog sporazuma o katastrskim evidencijama od 2. septembra, 2011., u skladu sa kojim elektronske kopije moraju biti predate specijalnim predstavnicima Evropske unije za Kosovo. Republički geodetski zavod je u januaru 2012. godine započeo projekat digitalizacije katastra sa Kosova i Metohije. Sama digitalizacija knjiga bila je i deo projekta "Grant za razmenu katastarskih podataka između Beograda i Prištine - IPA Fond 2012", koji je finansiran sa tri miliona evra sredstvima Evropske unije, koji bi trebao da traje dve godine i da bude završen ove godine. Prvi deo katastarskih podataka opština sa Kosova i Metohije, Republički geodetski zavod predao je 24. januara 2014. godine, specijalnom izaslaniku EU na Kosovu, Samuelu Žbogaru.

9.08. - Neformalni preduslovi za održavanje međuvladine konferencije Srbije i EU, na kojima insistira Berlin su: do kraja ispunjene obaveze iz Briselskog sporazuma, kao i usvajanje drugog okvirnog dogovora Beograda i Prištine, tzv. Brisel 2.

9.08.2014. - Ministarka bez portfelja zadužena za EU, Jadranka Joksimović, potvrdila je da postoje zemlje koje u pregovaračkom procesu Srbije i EU vezuju otvaranje prvog poglavlja sa napretkom u briselskom dijalogu, ali ističe da veruje u "brži red vožnje" i da usporavanje ne bi bila dobra poruka.

9.08.2014. - Izbori u Srbiji, pa potom i na Kosovu, uticali su na sprovođenje postignutih sporazuma u Briselu, te osim onog o integraciji jednog dela srpskih policajaca pod Policiju Kosova, ostali sporazumi su i dalje u prvoj fazi implementacije, kažu analitičari.

10.08.2014. – "Za stvaranje Zajednice srpskih opština, kao i za nastavak briselskog procesa, neophodno da što pre bude formirana izvršna vlast u Prištini" - izjava Milovana Drecuna.

10.08.2014. - Kancelarija Vlade Srbije za Kosovo i Metohiju najoštrije je osudila kamenovanje kuće i automobila srpske porodice Nojić u naselju Kamnik u Gnjilanu, i zatražila od nadležnih organa da u najkraćem roku pronađu i kazne počinioce.

10.08.2014. – Dragan Jablanović – "Formiranje ZSO kasni zbog odugovlačenja sa formiranjem novog kosovskog parlamenta i vlade".

11.08.2014. - Politički analitičar iz Prištine, Fatmir Šeholi, smatra da bi Srbi mogli biti deo diplomatije Kosova i podseća da je u prethodnom periodu Srbin, Srđan Sentić, bio zamenik kosovskog ambasadora u Briselu. Milovan Drecun kaže da Srbi sa KiM nemaju šta da traže u kosovskoj diplomatiji jer za njih Kosovo nije država. Gradonačelnik severne Kosovske Mitrovice Goran Rakić – "Tražićemo veću prisutnost i učešće u donošenju odluka, posebno onih koji se tiču opstanka i povratka u pokrajinu, prava na imovinu koja i dalje u većoj meri ne može da se vrati, kao i na korektna suđenja".

12.08.2014. – Izjava Tanje Mišćević – "Briselske susrete nastavljamo 10. septembra, i to bilateralnim skringom za poglavlje 1, koje se odnosi na slobodno kretanje robe".

13.08.2014. - Evropska komisija očekuje da "kosovsko poglavlje" neće blokirati početak pregovora Srbije sa EU. Srbija bi, pošto dobro napreduje, najverovatnije u prvoj polovini 2015. godine trebalo da otvori prva poglavlja.

14.08.2014. - Vlada Srbije priprema dokument koji zahteva dodatna ovlašćenja za ZSO na Severu. Ali zvaničnici Vlade Kosova tvrde da ZSO neće imati veća ovlašćenja od onih koje propisuje kosovski zakon o lokalnoj samoupravi, a ovakvu inicijativu Srbije oni vide kao tendenciju da još više destabilizuje situaciju, piše list "Kosova Sot". "O ovom pitanju se i ranije govorilo u Briselu, ali Srbi su napravili dogovor da ostvare svoja prava u okviru zakona Republike Kosovo. Imamo Ministarstvo lokalne samouprave i zakon i sve što je u okviru zakona, Srbi će uživati, a sve ono što je van zakona, niti mogu da pregovaraju o tome, niti može da se uradi. Ako eventualno Zajednica bude imala dodatna ovlašćenja, onda ona mogu biti u vidu postojanja opštine pod Vladom i te opštine ni na koji način ne bi mogle da imaju dodatna ovlašćenja, osim onih ovlašćenja koja su propisana zakonom," rekao je za "Kosova Sot", zamenik ministra za lokalnu samoupravu, Basri Musmurati.

14.08.2014. - U Evropskoj komisiji naglašavaju da nema novih uslova za članstvo Srbije u EU, bilo kada članice Unije odluče da se otvore neka od novih poglavlja pregovora, to će se i desiti.

16.08.2014. - Goran Rakić pozvao vlasti i međunarodnu zajednicu da obezbede sigurnost građana. On je naveo da je nađena neeksplozirana ručna bomba u centru grada (Mitorivca), a da su u petak dva automobila izgorela u podmetnutom požaru, dva dana nakon sličnog incidenta.

16.08.2014. - U iščekivanju nastavka dijaloga Beograda i Prištine, sa obe strane „prizivaju“ na razgovore bez posrednika. Beograd taj direktan dijalog vidi kao statusno neutralan, Albanci ga tretiraju kao razgovor dve suverene zemlje.

17.08.2014. - Britanski ambasador na Kosovu Jan Klif rekao je da deo Briselskog sporazuma koji se odnosi na priznavanje diploma ne funkcioniše i da treba raditi na priznavanju diploma koje izdaje Univerzitet u Severnoj Mitrovici iako to nije direktno spomenuto u Briselskom sporazumu.

18.08.2014 - Predsednik Skupštine opštine Zubin Potok Nemanja Jakšić saopštio je da neosnovane optužbe i pretnje Euleksa privođenjem gradonačelnika Zubinog Potoka Stevana Vulovića ozbiljno ugrožavaju rad skupštine opštine Zubin Potok i sprovođenje Briselskog sporazuma.

18.08.2014. - Atifete Jahjaga izjavila je da dijalog Beograda i Prištine, uz posredovanje Brisela, treba da bude nastavljen do rešenja svih pitanja, a da proces treba da bude okončan mirovnim sporazumom koji će imati zakonsku težinu i kojim će se priznati nezavisnost Kosova.

19.08.2014. - Na više lokacija u Kosovskoj Mitrovici tokom noći izlepljene poruke kojima se od Euleksa traži da ide kući i u kojima je navedeno da je misija EU na Kosovu "neprijatelj srpskog naroda".

19.08.2014. - Među zemljama članicama EU prevladava raspoloženje da je neophodno još raditi na sprovođenju Briselskog sporazuma pre nego što se održi međuvladina konferencija o otvaranju poglavlja.

19.08.2014. - Gradonačelnik Gračanice Branimir Stojanović izjavio je da je politička elita u Prištini nezrela i da vlada Kosova neće moći da se formira bez Srba.

20.08.2014 - Predstavnici lokalne samouprave sa severa Kosova ocenili da Euleks indirektno otežava sprovođenje Briselskog sporazuma.

20.08.2014. – Jadranka Joksimović – "Trenutno imamo stagnaciju dijaloga, prevashodno zbog političke situacije u Prištini oko formiranja nove vlade. Mi smo spremni za nastavak dijaloga, pa samim tim i za skoro otvaranje poglavlja, ali to ne zavisi samo od nas".

20.08.2014. - Politički predstavnici Srba sa severa KiM odlučiće danas, na sastanku u Kosovskoj Mitrovici, da li će na poslednje poteze i pritiske Euleksa odgovoriti - prekidom sprovođenja Briselskog sporazuma. Zvanični Beograd uzvrća da ne treba pribegavati ovakvim radikalnim merama, jer su postignuti dogovori sa Prištinom, sa EU kao garantom, najbolja zaštita srpskih interesa u pokrajini.

20.08.2014. - EULEX najnovijim potezima indirektno dodatno otežava sprovođenje Briselskog sporazuma, saopšteno je nakon sastanka gradonačelnika, predsednika skupština opština, predsednika privremenih organa opština sa Severa Kosova i Metohije i načelnika kosovskomitrovičkog okruga. Sastanak je organizovan povodom poslednje političke napetosti na Severu Kosova, nastale nakon što je kosovska policija, po nalogu EULEX-a, sredinom jula, pokušala da uruči poziv za saslušanje gradonačelniku Zubinog Potoka, Stevanu Vuloviću i nekadašnjem predsedniku ove opštine, Slaviši Ristiću. U petak, 29. avgusta, odbornici skupština opština sa Severa Kosova održaće zajedničku sednicu na kojoj će razmatrati novonastalu situaciju i doneti zaključke o daljem delovanju.

23.08.2014. - Analitičari: "Spora primena Briselskog sporazuma"

25.08.2014. - Zapadne diplomate traže od Prištine formiranje Zajednice srpskih opština. Albancima preneto da je neophodno da se reši i pitanje uzurpirane imovine. Jedan od osnovnih zahteva koji diplomate vodećih zapadnih zemalja postavljaju pred buduću vlast u Prištini, po saznanjima „Novosti“, jeste formiranje ZSO u okviru kosovskog sistema. Osim ovog, na spisku zadataka koji su predstavnici SAD na Kosovu preneli albanskim liderima u Prištini, jeste i osnivanje suda za ratne zločine počinjene na KiM, ali i rešavanje pitanja uzurpirane i nelegalno privatizovane imovine.

26.08.2014. – Đurić najavljuje da će dijalog između Beograda i Prištine biti nastavljen 4. septembra u Briselu. "Ne očekujem da velike teme možemo uspešno da rešimo pre nego što se politička situacija u pokrajini u potpunosti stabilizuje".

26.08.2014. - Đurić izjavio je da sprovođenje Briselskog sporazuma nije potpuno a da odgovornost za to snosi Priština. "Briselski sporazum nije sproveden u veoma važnom delu izrade i pripreme normativnog okvira za stvaranje Zajednice srpskih opština".

26.08.2014. Delegaciju Srbije na sednici Saveta bezbednosti UN o Kosovu i Metohiji, zakazanu za 29. avgust, predvodiće šef diplomatije Ivica Dačić.

26.08.2014. - Marko Đurić je danas, na glavnom mostu u Severnoj Mitrovici, optužio vlasti u Prištini za selektivan pristup u primeni odredbi Briselskog sporazuma, te da Priština odlaže formiranje Zajednice srpskih opština, kao i to da nisu dosledno sprovedeni sporazumi o policiji, katastru i sudu, ali i čitav niz drugih, značajnih odredbi iz Briselskog sporazuma.

27.08.2014. - Srbija bi mogla da bude spremna za ulazak u EU najranije za pet godina, rekao je poslanik socijaldemokrata Ditmar Nitani.

28.08.2014. - Direktor Kancelarije za Kosovo i Metohiju Marko Đurić sastao se sa ambasadorom Republike Austrije u Beogradu Johannesom Ajgnerom sa kojim se saglasio da je važno nastaviti sprovođenje dogovora postignutih u okviru Briselskog sporazuma. "Formiranje Zajednice srpskih opština prioritet".

28.08.2014. - Nekoliko stotina Albanaca blokiralo je u selu Mušutište prolaz raseljenim Srbima iz Suve Reke i okolnih sela, do lokalne pravoslavne crkve, u kojoj su nameravali da obeleže praznik Velike Gospojine.

29.08.2014. - U Zvečanu održana hitna zajednička sednica odbornika sa severa Kosova. Sednici su prisustvovali direktor Vlade Kancelarije za KiM Marko Đurić, gradonačelnici, načelnik Kosovskomitrovačkog okruga i predstavnici međunarodnih misija sa severa Kosova. Najavljene demonstracije protiv Euleksa. Marko Đurić je izjavio je u Zvečanu da će, uprkos svim teškoćama, država ostati uz svoj narod na Kosovu.

30.08.2014. - Ministar spoljnih poslova Ivica Dačić kaže – “neprimereno da Kosovo bilo kome drži lekcije u vezi sa međunarodnim pravom, jer je jednostrano proglašenje nezavisnosti Kosova primer kršenja međunarodnog prava”. - reakcija na izjavu šefa kosovske diplomatije Enver Hodžaja koji je optužio Srbiju da učestvuje u agresiji na Ukrajinu.

31.08.2014. - Đurić se pozvao na plan Martija Ahtisarija. Tim dokumentom se nedvosmisleno i direktno Kosovo i Metohija izdvajaju iz teritorije države Srbije kao nezavisna celina, kvazi-država.

31.08.2014. - Politički analitičar prof.dr Aleksandar Đikić rekao da za razliku od Beograda, Priština mnogo “poštenije” – transparentnije prema javnosti - pristupa procesu dijaloga koji se vodi u Briselu.

1.09.2014. - Dijalog između Kosova i Srbije, kroz sastanke radnih grupa, nastaviće se 4. septembra. Direktor Kancelarije za Kosovo i Metohiju, Marko Đurić, izjavio je da se dijalog odvija kroz neformalne konsultacije i to u oblasti energetike. Prema njegovim rečima, 4. septembra će se razgovarati i o toku sprovođenja sporazuma o integrisanom upravljanju granicom, kao i drugim sporazumima.

2.09.2014. - Edita Tahiri zatražila je od srpskog premijera Aleksandra Vučića da objasni svoju izjavu u bazi Merdare prema kojoj srpska žandarmerija više nikoga neće upozoravati.

2.09.2014. - Koordinator Upravljačkog tima za uspostavljanje Zajednice srpskih opština Ljubomir Marić rekao je da zamenica kosovskog premijera Edita Tahiri svojim izjavama, posle ubistva srpskog žandarma kod Kuršumlije, šalje uznemiravajuću poruku svima koji su posvećeni procesu normalizacije života na Kosovu i Metohiji.

2.09.2014. - Ivica Dačić rekao je da Srbija neće potpisati međunarodni mirovni sporazum sa Kosovom, dogovori koji su postignuti bili su statusno neutralni.

3.09.2014. - Beograd i Priština od danas su ponovo za pregovaračkim stolom, ali među članovima delegacija nema najviših zvaničnika.

4.09.2014. - U Briselu počeo tehnički dijalog Beograda i Prištine posvećen, uglavnom, pitanju objedinjenih prelaza na administrativnoj liniji.

4.09.2014. - Edita Tahiri izjavila da je tokom tehničkog dijaloga u Briselu potpisan sporazum o izgradnji stalnih objekata na prelazima na administrativnoj liniji između Srbije i Kosova.

4.09.2014. - Posle današnje runde tehničkog dijaloga u Briselu o integrisanoj kontroli na administrativnoj liniji pod pokroviteljstvom EU, Pavićević je rekao da tvrdnje prištinske strane da će se graditi nekakvi granični prelazi nisu tačne. Objasnio je da dogovor koji je danas postignut sa prištinskom delegacijom

uključuje povećan broj saobraćajnih traka i kućica, ali ne i izgradnju stalnih objekata na šest prelaza prema Kosovu.

5.09.2014. - Marko Đurić rešio je da doprinese normalizaciji odnosa sa Prištinom i ličnim primerom. On je ubrzo posle imenovanja na ovu funkciju počeo da uzima privatne časove albanskog jezika.

5.09.2014. - U Briselu su nastavljeni razgovori o normalizaciji odnosa Beograda i Prištine pod pokroviteljstvom EU, koji su juče okončani parafiranjem planova za konstrukciju poboljšanih integrisanih prelaza na administrativnoj liniji sa Kosovom. Razgovori su vođeni u bilateralnom formatu, što znači da su timovi odvojeno razgovarali sa stručnjacima iz Evropske komisije.

5.09.2014. - Na Kosovu je nova školska godina počela sa starim problemima - Manjak školske infrastrukture, odnosno kabineta i laboratorija, te pretrpane učionice, nedostatak udžbenika.

7.09.2014. - DSS pozvala je oficira Vlade Srbije za vezu u Prištini Dejana Pavićevića da prestane da "pojašnjava" Briselski sporazum već da objavi taj dokument.

7.09.2014. - Predsednik Komisije Vlade Kosova za nestala lica Prek Đetaj – "Razgovori u Briselu između Beograda i Prištine morali da započnu od pitanja nestalih lica".

8.09.2014. - Direktor Kancelarije Vlade Srbije za saradnju sa medijima Milivoje Mihajlović kaže da će se delegacija Beograda iz Brisela vratiti sa dogovorom o tome kako će se poglavlje 35 otvarati.

9.09.2014. - Predstavnici Srba sa severa Kosova razgovarali su sa vršiocem dužnosti šefa misije Euleksa Žoel Vašter i specijalnim predstavnikom EU Samuelom Žbogarom o bezbednost građana i vladavini prava na severu Kosova, saopštio je Euleks.

9.09.2014. - „Institucije bezbednosti“ dokazale da su sposobne i spremne da deluju protiv „izolovane grupe manipulisanih ljudi“, uvrštenih uz ekstremističke grupe, koje predstavljaju pretnju ne samo za ljude koji žive na Kosovu i Metohiji nego i u ostalim delovima Srbije. Gospođa Jahjaga je ovo izjavila za svoje ljude na proslavi povodom „Dana policije Kosova“.

9.09.2014. - Beograd jača diplomatske aktivnosti da bi sprečio nova priznavanja KiM. Naša delegacija u UN od 21. do 27. septembra sa 30 svetskih zvaničnika.

10.09.2014. - Stranka Hašima Tačija izgubila primat na kosovskoj političkoj sceni, pošto su lideri rivalskih partija, uključujući i Aljbina Kurtija potpisali sporazum o zajedničkom formiranju kosovske vlade.

11.09.2014. - Đurić je rekao "da na severu Kosova i Metohije ne može da bude normalna situacija vezana za vladavinu prava, sprovođenje zakona i opštu bezbednost građana i imovine dok ne budu uspostavljeni sudovi i tužilaštva sa srpskom većinom u skladu sa Briselskim sporazumom".

11.09.2014. - Predstavnik pokreta Samoopredeljenje, koji predvodi Aljbin Kurti, ubuduće će voditi tehnički dijalog Beograda i Prištine.

11.09.2014. - Nastavak konstitutivne sednice kosovske skupštine, odložen je za 18. septembar, na zahtev liste "Srpska". Odlaganjem sednice, ranije najavljene za sutra, Lista Srpska traži dodatno vreme za konsultacije, zbog neslaganja sa stavom pokreta Samoopredeljenje za revidiranje i mogući prekid dijaloga Beograda i Prištine.

11.09.2014. - Posle duže vremena u Kosovskoj Mitrovici je juče održana sednica Skupštine Autonomne pokrajine Kosova i Metohije (AP KiM) na kojoj je još jednom konstatovano da je Briselski sporazum bio velika greška i prevara, da je štetan za Srbiju i srpski narod, da ga sprovode samo Srbi i da već uveliko doprinosi iseljavanju Srba sa severa KiM.

11.09.2014. - Đurić je apelovao na razumevanje kosovskih vlasti prema porodicama onih kojima se sudi zbog političkih aktivnosti.

12.09.2014. - Đurić rekao da je njegova želja da u svakoj opštini postoje dugoročni planovi ekonomskog razvoja.

13.09.2014. - Šef kancelarije EU na Kosovu Samuel Žbogar rekao je da se predstavnici međunarodnih misija na Kosovu i diplomatski kor neće uplitati u proces formiranja kosovskih institucija.

13.09.2014. - Srbija danas ima više uticaja u južnoj pokrajini KiM nego što je imala pre godinu dana i manje nego što će imati za godinu dana, izjavio je Marko Đurić ističući da je jako važno da se uradi sve što kao obaveza proističe iz Briselskog sporazuma.

16.09.2014 - Dačić: "Spremni smo za nastavak, prioritet ZSO i imovina Srba".

15.09.2014. - Koalicioni blok Demokratski savez Kosova (DSK) - Alijansa za budućnost Kosova (ABK) i Inicijativa za Kosovo (IK) razgovorao sa pokretom Samoopredeljenje o konstitutivnoj sednici parlamenta i tome kako će se delovati u izboru kosovskih institucija, javljaju prištinski mediji.

16.09.2014. – Đurić ukazao na aktivnosti kosovske Agencije za privatizaciju, koja ugrožava vlasnička prava i interese srpske zajednice nelegalnom likvidacijom i privatizacijom srpskih privrednih subjekata.

17.09.2014. - Oficir za vezu Vlade Srbije u Prištini Dejan Pavićević rekao je da sporazumom koji su juče u Briselu postigle delegacije Beograda i Prištine, snabdevanje električnom energijom na severu pokrajine ostaje u rukama srpske zajednice. Sporazumom je dogovoreno osnivanje nove srpske firme koja će se baviti distribucijom struje u pokrajini i koja će svoje usluge naplaćivati.

17.09.2014. - Radne grupe Beograda i Prištine postigle su dogovor da sporazum o slobodi kretanja proširi na beogradski aerodrom "Nikola Tesla" i još nekoliko prelaza uključujući i prelaze ka Bugarskoj i Makedoniji.

19.09.2014.- Nama je u interesu da se držimo Briselskog sporazuma, jer treba da usledi primena stvari koje su za nas važne - formiranje ZSO, da naši ljudi uđu u pokrajinske institucije nakon 15 godina.

19.09.2014- Marko Đurić je na konferenciji za novinare u Kosovskoj Mitrovici izjavio da u narednom periodu treba udvostručiti napore kada je u pitanju povratak raseljenih lica.

20.09.2014.- "Srbi su nezaobilazan faktor za formiranje buduće vlade i učešćem Srba u toj vladi, naš narod će konačno doći u poziciju da štiti svoje interese i da se bori za nova prava na celoj teritoriji KiM", rekao je Đurić.

20.09.2014. - Želja Srpske liste da ne uđe u kosovsku vladu sa Samoopredeljenjem je iznuđena odluka, kaže za RTS predsednik Foruma za etničke odnose Dušan Janjić. Objektivno, situacija je usporena, ali dijalog Beograda i Prištine formalno nije prekinut, rekao je Janjić.

20.09.2014. - Bez obzira na to hoće li lista „Srpska“ praviti koalicioni aranžman sa albanskim partijama, jedan potpredsednik Skupštine mora biti iz redova deset srpskih poslanika. Ili sa liste „Srpska“ ili Nenad Rašić, lider PDS.

20.09.2014. - Zapadne sile se protive ulasku pokreta Samoopredeljenje u novu kosovsku vlast, pa Srpska lista predstavlja tas na vagi između Ramuša Haradinaja i Hašima Tačija.

20.09.2014. - "Ovim sporazumom između operatera prenosnih sistema električne energije odnosi u oblasti energetike između Beograda i Prištine biće normalizovani, a Elektromreža Kosova će moći da igra svoju ulogu u upravljanju mreže visokog napona na Kosovu", navodi se u saopštenju pres službe Ketrin Ešton. "Dve strane su takođe usvojile Akcioni plan za primenu sporazuma o energetici, koji su postigli premijeri (Srbije i Kosova) prošle godine u dijalogu o normalizaciji odnosa Beograda i Prištine", dodaje se u saopštenju.

22.09.2014.- Pokrajinski odbor DSS ocenio da briselski sporazum o bezuslovnom kretanju kroz Srbiju osoba s dokumentima samoproglashene države Kosovo predstavlja novo posredno priznanje nezavisnosti Kosova.

25.09.2014. Đurić - dijalog vodimo sa privremenim institucijama samouprave gledano iz perspektive naših zakona, našeg Ustava, te da su iz perspektive naših zakona to privremene institucije samouprave, dok su iz perspektive Prištine to institucije nezavisne države.

25.09.2014. - Direktor Kancelarije za Kosovo i Metohiju Marko Đurić kaže da Srbija i Kosovo ne mogu da potpisuju međudržavne sporazume, kako to piše prištinska štampa, jer Beograd i Priština ne razgovaraju kao dve države, "već kao centralna vlast sa pokrajinom".

26.09.2014. - Mnoge kosovske institucije ne poštuju Zakon o upotrebi jezika u potpunosti i kosovska vlada bi morala da učini ozbiljan napor kako bi to promenila, smatraju poznavaoi srpskog jezika na Kosovu i Metohiji.

26.09.2014. - Predsednik Tomislav Nikolić poručio je u Generalnoj skupštini UN da su prioriteta Srbije članstvo u EU i pronalaženje održivog rešenja za Kosovo.

29.09.2014. - Aleksandar Jablanović je ponovio da je za listu "Srpska" neprihvatljivo da Pokret "Samoopredeljenje" bude deo kosovske vlade.

1.10.2014. - Đurić cenio da bi Srbi i kosovski Albanci 2025. godine mogli da budu saveznici i prijatelji, ali da će to zavisiti od poteza koje političari u Beogradu i Prištini budu preduzimali narednih godina.

1.10.2014. – Usvojen budžet SO Severna Mitrovica.

2.10.2014- Hodžić veruje da će opština Severna Mitrovica biti potpuno funkcionalna od januara sledeće godine.

3.10.2014. - Đurić imao odvojene sastanke sa predstavnicima delegacija SAD, Češke i Norveške. Sagovornike upoznao sa aktuelnom situacijom na Kosovu, stavovima i očekivanjima Beograda po pitanju formiranja pokrajinske vlade, kao i izazovima u sprovođenju Briselskog sporazuma i procesima u vezi sa Poglavljem 35 u pregovorima s EU.

4.10.2014. - Zvonko Mihajlović - Potpisivanjem Briselskog sporazuma je gotovo ugašena svaka nada za povratkom Srba na Kosovo i Metohiju, svaka nada da će se Kosovo i Metohija vratiti pod ustavno-pravni poredak Srbiji kroz sistem jačanja srpskih institucija.

5.10.2014. - Bivši pripadnici policije Srbije koji su prihvatili da budu deo Policije Kosova dobili su činove i unapređenja u četiri policijske stanice - Hoti.

5.10.2014. - Dragan Jablanović - srpski narod na Kosovu, posle dogovora pregovarača Beograda i Prištine sa Ketrin Ešton, ne živi bolje nego pre. Za osnivanje ZSO sve je spremno sa srpske strane, a predlog statuta je odavno napisan. Ta zajednica, kako je dogovoreno, delovaće po kosovskim propisima i evropskim standardima, ali se, čeka konstituisanje novih organa u Prištini kako bi se, konačno, usvojili potrebni zakoni za to.

6.10.2014.- Jahjagi stigao poziv da učestvuje na trilateralnom sastanku, koji će u glavnom gradu Srbije organizovati Evropska komisija.

7.10.2014. - Sednica skupštinskog Odbora za KIM biće održana danas iza zatvorenih vrata, jedina tačka dnevnog reda stepen ugroženosti Srba i ostalog nealbanskog stanovništva na KIM od strane radikalnih islamista i džihadista-povratnika iz Sirije i Iraka.

8.10.2014. - Četiri kuće i dva pomoćna objekta, čiji su vlasnici Srbi, objeni u selu Grabac kod Kline, na KIM, saopštilo kosovsko ministarstvo za zajednice i povratak.

8.10.2014. - Procesu normalizacije odnosa Beograda i Prištine treba dati dodatni zamajac kako bi ušao u novu fazu - File.

8.10.2014. – Dačić - Smatram da bi podela KIM bila jedno od boljih rešenja i da bi to bilo u interesu i Srba i Albanaca. Takav dogovor, odnosno trajno rešenje odnosa Beograda i Prištine, mogao bi da se postigne na međunarodnoj konferenciji pod pokroviteljstvom EU, ali i SAD i Rusije!

8.10.2014. - Šugurov - 2008. godine SAD, Eu i Rusija dogovorile da bi Kosovo trebalo da proglasi nezavisnost 2013. godine.

9.10.2014. - Kurti ubuduće vodi tehnički dijalog Beograda i Prištine. To je deo sporazuma koji je juče potpisan između postizborne koalicije opozicionih stranaka, koju predvodi Haradinaj, i pokreta Samoopredeljenje.

9.10.2014. – Božović - Očekujem da Skupština opštine i opština Severna Mitrovica punim kapacitetom počnu da rade već od Nove godine, a to zavisi od koalicionih sporazuma I dogovora, podele određenih odeljenja, departmana kako kažu, zatim od budžeta koji smo već predali da li će biti usvojen ili vraćen.

9.10.2014. - Božović rekla da sever Kosova još nije dobio sredstva iz fondova EU, ali ni iz "Fonda za sever Kosova" koji se puni ubiranjem dažbina sa prelaza Jarinje i Brnjak.

9.10.2014. - Đurić naglašava da će nas svakako očekivati promena Ustava, ali ne samo zbog odnosa sa Prištinom, već zbog evrointegracija.

9.10.2014. - Predviđeno da Srbija "u jednom trenutku" usvoji Ustavni zakon, kojim će biti uređen pravni položaj Kosova unutar Srbije i utvrđen stepen autonomije.

9.10.2014. - Nastavak konstitutivne sednice Skupštine Kosova, koju je zakazao DSK, proteći će bez poslanika Srpske liste: "Dolazimo samo na sednice zakazane redovnim putem."

10.10.2014. - Žbogar smatra da politička blokada na Kosovu može dovesti do kolapsa mnogih institucija.

10.10.2014. - Drecun - pregovori će biti nastavljani odmah posle formiranja institucija u Prištini.

10.10.2014. - Jevtić ocenio da aktuelna politička kriza u Prištini koči proces povratka raseljenih lica.

10.10.2014. - U Izveštaju Evropske komisije o napretku naše zemlje za ovu godinu i Strategiji proširenja za 2014-2015. jasno je naglašeno da se moraju primeniti svi postignuti sporazumi, ali i započeti „nova era u normalizaciji odnosa“, koja bi se na kraju zapečatila ugovorom između Beograda i Prištine.

11.10.2014. - Joksimović je, povodom stava Nemačke da je za otvaranje pregovaračkih poglavlja neophodan vidan napredak u dijalogu Beograda i Prištine, rekla da Srbija ne treba da ispašta zbog Prištine.

12.10.2014. - Dok Priština čeka vladu, srpska strana piše Statut ZSO i blizu je nacrtu, koji treba da se predstavi Briselu. Za nastavak političkog dijaloga, međutim, potreban je sagovornik.

12.10.2014. - Kakve posledice po status KIM, koje je De facto nezavisno, i uticaj na svakodnevni život preostalih Srba i drugih nealbana na KIM bi imala odluka Ustavnog suda o neustavnosti i nezakonitosti tzv. Briselskog sporazuma, čak i kada bi bila doneta? Nikakav.

13.10.2014. - Đurić je posle sastanka sa predstavnicima OEBS-a, UNHCR-a, Kancelarije UN u Beogradu, Kancelarije ličnog izaslanika visokog predstavnika EU, Komesarijata za izbeglice i migracije RS i Ministarstva spoljnih poslova rekao da je zaključak tog sastanka da je došlo vreme da se pređe na konkretna dela kada je reč o povratku interno raseljenih.

13.10.2014. - Dogovoreno formiranje Radne grupe koja treba da pospeši proces povratka raseljenih lica na Kosovo.

13.10.2014. - Građanska inicijativa "Srpska" osudila ispisivanja pretećih grafita na pomoćnim zgradama manastira Visoki Dečani i zatražila da se otkriju počinioci tog dela.

14.10.2014. - Društvo novinara Kosova i Metohije (DNKiM) sa žaljenjem konstatuje da je u najnovijem izveštaju o napretku Kosova, Evropska komisija (EK) izostavila nekoliko važnih činjenica za medijsku zajednicu na Kosovu, kao što su formiranje nezavisnog kanala na srpskom jeziku, okončanje istraga o otmicama, ubistvima i pretnjama novinara i onemogućavanje praćenja rada javnih institucija zbog izostanka prevoda na srpskom jeziku.

15.10.2014. – Rama - incident na utakmici Srbija – Albanija bio predstava nasilja i rasizma. Tači smatra da je to bio "kukavički čin Srbije". Ahmeti zatražio od Rame da ne ide u zakazanu posetu Beogradu. Kodeli kaže da će posete ipak biti.

15.10.2014. - Utakmica Srbija - Albanija podigla je tenziju na mostu preko Ibra u Kosovskoj Mitrovici. Navijači oba tima su se skupili u njegovoj blizini. Stotine građana okupilo se u južnom, albanskom delu tog grada i krenuo ka mostu. Napetost trajala 20-ak minuta, ali incidenta nije bilo.

16.10.2014. - Gradonačelnici Kosovske Mitrovice, Leposavića i Zvečana i predstavnici opštine Zubin Potok ocenili da je bezbednosna situacije u opštinama Kosovska Mitrovica i Zvečan pogoršana i da je deo organizovane i sinhronizovane provokacije, započete na fudbalskoj utakmici između Srbije i Albanije u Beogradu, i zatražili da se nadležni organi angažuju na zaštiti srpskog naroda i osiguraju bezbednost svih građana.

16.10.2014. - Albanski ekstremisti su tokom noći zapalili zastavu na zgradi Službe za platni promet u jednoj od glavnih ulica Kosovske Mitrovice i oštetili simbol grada u blizini glavnog mosta na Ibru.

16.10.2014. - Jedna od meta Albanaca bila je i srpska zastava istaknuta na jarbolu smeštenom na vrhu srednjovekovnog grada Svensiona to jest, Zvečana. Zastava je vraćena na svoje mesto.

17.10.2014. - Đurić ocenio je da su izjave prištinskih zvaničnika o dešavanjima posle šovinističkog divljanja u režiji albanskih navijača bile neodgovorne i cinične, pokazali da ne razumeju šta znači normalizacija odnosa.

18.10.2014. – Vučićev odgovor na provokaciju Rame – Sprećićemo Veliku Albaniju noćnu moru čovečanstva.

19.10.2014. – Bačeni molotovljevi kokteli na bivšu zgradu opštine u Kosovskoj Mitrovici.

19.10.2014. - Dačić - Nismo sporna strana, čekamo konstituisanje vlasti u Prištini, jer druge strane za primenu sporazuma nema.

19.10.2014. - Poslanici postizbornog bloka na Kosmetu, ali i predstavnici liste "Srpska" najavili obraćanje Ustavnom sudu kako bi se pronašao izlaz iz institucionalne političke blokade.

19.10.2014. - Đurić insistira da nadležni organi što pre pronađu i kazne one koji su demolirali objekte čiji su vlasnici Albanci.

19.10.2014. - Jevtić - ove godine na Kosovu zabeleženo 11 napada na Srbe povratnike i njihovu imovinu, ti incidenti predstavljaju direktan atak na proces povratka raseljenih.

19.10.2014. - Teodosije osveštao prvu crkvu koju gradi tzv. "republika Kosovo"! - politička crkva

20.10.2014. - Ladsus - na KIM ostaje misija Unmika zbog važnosti koju ona ima za građane, ali i za dijalog Beograda i Prištine.

20.10.2014. - Predsednik Srpske liste Aleksandar Jablanović kaže da ta lista nastupa samostalno kao samostalni politički činilac u Skupštini KIM i saraduju samo sa nealbanskim partijama, sa kojima želi da stvori blok.

20.10.2014. - Bivša zgrada Skupštine opštine u severnoj Kosovskoj Mitrovici, u kojoj se sada nalaze prostorije civilne zaštite, sinoć je u dva navrata bila na meti nepoznatih napadača.

20.10.2014. - Đurić zatražio je od šefa misije UN na KiM Farida Zarifa da dodatno ohrabri Kfor, Euleks i prištinske vlasti kako bi osigurali bezbednost Srba u Pokrajini posle incidenata do kojih je došlo posle utakmice Srbije i Albanije u Beogradu.

20.10.2014. – Nedeljković - Pravda je pobedila, Upravni sud poništio odluku Vlade Srbije o mom razrešenju.

20.10.2014. - Cena osiguranja katastrofalno udara po džepu Srbe sa Kosova, koji po briselskim dogovorima moraju da imaju KS tablice. Njima pri ulasku u centralnu Srbiju osiguravajuće kuće naplaćuju polisu od 108 evra za mesec dana. Ako na KiM ne žele da na ulicama budu "nacionalno prepoznatljivi", odnosno imaju RKS table, pri prelasku Merdara na tih 108 evra osiguranja Srbi moraju da daju još 2.000 dinara za probne tablice čije korišćenje plaćaju još 500 dinara po danu. Dakle, Srbina južno od Ibra, mesec dana boravka u centralnoj Srbiji košta najmanje 250 evra.

21.10.2014. - Drecun je zbog incidenata na KiM u kojima su predmet napada bili Srbi i njihova imovina, sazvao sednicu Odbora za KiM.

21.10.2014. - Vladeta Kostić pozvao međunarodnu zajednicu da preduzme sve neophodne mere radi sprečavanja širenja nasilja nad Srbima u pokrajini.

21.10.2014. – Albanci sa Kosova traže od Srbije isplatu zaostalih penzija. Pomoć zatražili i od kosovskog pregovarača u Briselu, Edite Tahiri.

21.10.2014. – Na mesto Eštonove koja je tokom poslednje dve godine bila pokrovitelj dijaloga o normalizaciji odnosa između Beograda i Prištine dolazi Federika Mogerini, bivša ministarka inostranih poslova Italije.

21.10.2014. - Poslanici „Srpske liste“ i ostalih nealbanskih zajednica, uputili pisani zahtev Jahjagi, zatražili da se za pomoć u prevazilaženju institucionalne krize na KiM obrati Ustavnom sudu Kosova.

23.10.2014. - Enver Hodžaj kaže da bi za dve do tri nedelje Kosovo moglo da dobije novu vladu.

24.10.2014. - Iako je sporazumom o telekomunikacijama između Beograda i Prištine predviđeno da Kosovo dobije telefonski kod - +383, ili +384 u 2015., kao i to da će se Srbija prijaviti za licencu mobilnog operatera na Kosovu, to se ipak neće dogoditi iduće godine. Sporazum o telekomunikacijama Beograd i Priština su postigli zajedno sa sporazumom o energetici 2013, a Tahiri je nakon potpisivanja ovih sporazuma istakla da je Srbija priznala nezavisnost Kosova na polju telekomunikacija i energetike.

24.10.2014. - Šlumberže kaže da ilegalno zauzeta privatna imovina ugrožava proces povratka raseljenih.

24.10.2014. - Starčević kaže da ne očekuje da Kosovo dobije stolicu u UN-u, čak i kada bi Beograd bio pritisnut da izjavi kako nema ništa protiv toga da Kosovo postane članica.

26.10.2014. - U Prizrenu i Prištini nema napada na Srbe povratnike, ali u njima živi tek nekoliko desetina stanovnika srpske nacionalnosti. Zvaničnici zaduženi za povratak kažu da su Srbi zainteresovani da se vrate, ali da za to nema finansijske potpore.

26.10.2014. - Pucano na automobil prodekana FTN Srdjana Jovića.

27.10.2014. - Zbog najave da će na svečanosti biti istaknuti simboli Republike Kosovo, Nikolić neće učestvovati na komemorativnom skupu povodom obeležavanja stogodišnjice početka Prvog svetskog rata u Belgiji.

27.10.2014. - Zbog institucionalne blokade i političke krize na Kosovu Jahjaga odlučila da ne putuje u Brisel gde je trebalo da prisustvuje komemoraciji povodom 100 godina od početka Prvog svetskog rata.

27.10.2014. - Srbi raseljeni iz Đakovice uputili su pismo Džejkobsonovoj, zatražili da im pomogne u ostvarivanju osnovnog prava na slobodu - slobodu misli, kretanja, veroispovesti i zaštite imovine.

28.10.2014. - Đurić - u poslednje dve sedmice nad Srbima i njihovom imovinom na Kosmetu bilo više od 30 incidenata, niko od počinitelaca nije otkriven, istovremeno došlo do napada na objekte Albanaca u centralnoj Srbiji i državni organi sve slučajeve rešili i otkrili odgovorne.

28.10.2014. - U okviru implementacije Briselskog sporazuma, Elektromreža Srbije i kosovski operater KOSTT vode pregovore oko upravljanja prenosnim sistemom električne energije na teritoriji Kosmeta. Prvi sastanak održan 23.10.2014. u Briselu.

28.10.2014. - Na Svetu Petku bagerima srušeno pet srpskih kuća u Đakovici. Napad se dogodio posle slanja pismenih zahteva koje je Udruženje raseljenih Srba iz Đakovice uputilo Džejkobsonovoj, ali i ambasadama vodećih zemalja u Beogradu, od kojih je zatražena zaštita osnovnih ljudskih prava i imovine.

29.10.2014. - U blizini Srpske pravoslavne crkve u Đakovici ruše se dve kuće čiji su vlasnici Srbi. Odluku o rušenju su donele opštinske vlasti, procenivši da se radi o rizičnim objektima, koji bi urušavanjem, mogli da ugroze ljudske živote. Vlasnicima kuća, rešenja o rušenju nisu uručena.

29.10.2014. – Tahiri izjavila da je Kancelarija EU u Prištini završila tehničku procenu glavnog mosta na Ibru u Mitrovici. Potrebni su dalji koraci i dodatne konsultacije sa Vladom Kosova u vezi sa revitalizacijom mosta, a da li će Park mira biti uklonjen ove godine, može da odgovori jedino EU, jer je ona preuzela odgovornost za ovo pitanje.

29.10.2014. - Đurić je ambasadora Finske i njegovu zamenicu Outi Isotalo upoznao sa aktuelnom situacijom u pokrajini.

30.10.2014. - Zbog političke blokade u Prištini Jahjaga ne dolazi u Beograd na sastanak Trilateralne komisije 1. novembra.

30.10.2014. Đurić se založio za hitnu reviziju Euleksa, kao i da pravosudni organi ispituju navode lista "Politika", koji tužioca te misije optužuju da je krivotvorio dokaze u slučaju protiv Olivera Ivanovića.

31.10.2014. - Đurić rekao da su navodi da je tužilac Euleksa krivotvorio dokumenta protiv Olivera Ivanovića uznemiravajući i da se time dovodi u pitanje vladavina prava na KIM.

31.10.2014. - Đurić izjavi da je neophodno sprovođenje dela sporazuma, koji podrazumeva da se u opštinama sa srpskom većinom na KIM uspostave sudovi i tužilaštva u kojima će, proporcionalno etničkoj strukturi stanovništva, biti zastupljeni Srbi.

31.10.2014. - U četiri opštine na Severu Kosova juče su održane vanredne sednice SO-a na kojima su usvojene revidirani predlozi budžeta za 2015. godinu, nakon što kosovsko ministarstvo za finansije prvobitno nije prihvatilo predloge budžeta koje su opštine poslale krajem septembra vrativši ih opštinama na reviziju. Iznosi budžeta svih opština su sada drastično smanjeni u odnosu na one cifre koje su sa Severa poslate u Prištinu 30. septembra. Ono što je ostalo nepromenjeno jeste to da su školstvo i zdravstvo, sa izuzetkom školskog i zdravstvenog osoblja u okviru kosovskog sistema (mahom albanskog), ostali van ovih budžeta, uprkos snažnom insistiranju iz Prištine, koja pokušava da, uključivanjem školstva

i zdravstva sa Severa u budžetski sistem Kosova, 'izbije adut' Beogradu i Srbima sa Severa, a koji sa druge strane nastoje da finansiranje ovih sektora uredi preko buduće ZSSO.

2.11.2014. - Na Zadušnice Srbi obišli groblja na KiM – stanje katastrofalno, progon traje, odlučeno iz bezbednosnih razloga da za Đakovicu krene samo jedan autobus.

2.11.2014. - Gradonačelnik Gračanice Branimir Stojanović kaže da je situacija na Kosmetu napeta i da pojedini mediji na albanskom doprinose stvaranju takve atmosfere.

3.11.2014. - Neustavna odluka bivše srpske vlade o priznavanju fakultetskih diploma sa KiM-a stupila na snagu posle 6 meseci od odluke Ustavnog suda da je Uredba o posebnom načinu priznavanja visokoškolskih isprava i vrednovanja studijskih programa univerziteta sa teritorije KiM koji ne obavljaju delatnost po propisima Republike Srbije – neustavna.

3.11.2014. - Mogerini je na konferenciji za novinare u Briselu rekla da će više detalja o dijalogu Srbije i Kosova dati kada za to dođe vreme.

3.11.2014. - Đurić očekuje od predstavnika političkih partija kosovskih Albanaca da pruže podršku i zaštitu Srbima u Metohiji. Najavio i novu školu u Klini i posetio Visoke Dečane gde se zahvalio komandantu Kfora što je povećana bezbednost manastira.

3.11.2014. -Dragan Nikolić - Najveći problem je budžet koji je "štetan po srpsko stanovništvo".

4.11.2014. – Nepoznate osobe kamenicama gađale bivšu zgradu opštine Kosovska Mitrovica, a u kojoj je sada civilna zaštita.

5.11.2014. - Priština traži potpisivanje pravno obavezujućeg sporazuma i uspostavljanje diplomatskih odnosa sa Srbijom i da sve to bude gotovo u naredne četiri godine.

6.11.2014. - Srpska lista ocenila da se na kosovskoj političkoj sceni podižu tenzije i pozvala međunarodnu zajednicu i prištinske vlasti da u takvoj atmosferi zaštite manjine.

6.11.2014. – Jevtić na sastanku u Stejt Departmentu - na Kosovu i dalje postoje mesta u kojima Srbi ne mogu slobodno da se kreću, ne mogu da posete svoju imovinu i dešava se da im se čak ta imovina i uništava. Podrška značajnih međunarodnih faktora nam je potrebna, povratak i prava manjina na Kosovu moraju biti prioritet u narednom periodu.

6.11.2014. - Džejkobson danas ljuta zbog odugovlačenja konstituisanja institucija Kosova, na jednom skupu u Prištini pozvala kosovske lidere da "ne u.eru posao".

7.11.2014. - Na sastanku sa ambasadorom Grčke Konstantinom Ikonomidisom, Đurić razmenio informacije o napretku u normalizaciji odnosa Beograd i Prištine i ispunjavanju uslova za otvaranje poglavlja 35. Ikonomidis preneo punu podršku Grčke Srbiji.

7.11.2014. - Musliju kaže da bi Vlada Srbije trebalo da prizna status borca pripadnicima Oslobođilačke vojske Preševa, Bujanovca i Medveđe i referendum iz 1992. kojim se daje pravo opštinama s juga Srbije da se pripoje Kosovu.

8.11.2014. - Drecun ocenio je da izjava Ban Kimuna o nastavku dijaloga samo pokazuje koliko su štetne posledice zbog toga što se albanski političari na Kosovu ne ponašaju odgovorno i ne formiraju izvršnu vlast.

8.11.2014. - Ban Ki Mun u najnovijem izveštaju izrazio zabrinutost zbog političkog zastoja u Prištini i pozvao kosovske lidere da pojačaju napore radi pronalaženja rešenja i da što pre nastave dijalog s Beogradom.

9.11.2014. - Baldži rekao da manjinske zajednice na Kosovu imaju najveća prava kad je obrazovanje u pitanju, u odnosu na sve balkanske zemlje, kad su u pitanju Srbi, oni po zakonu imaju pravo na školovanje od osnovnog do visokog obrazovanja, ali je drugo pitanje što oni nas ne priznaju, ali kad su u pitanju plate tad nas priznaju, jer plate primaju i iz kosovskog budžeta”.

10.11.2014. - Na dan Ramine posete Beogradu na više lokacija u severnom delu Kosovske Mitrovice jutros su osvanuli bilbordi podrške i najava posete Vučića KIM narednog meseca.

10.11.2014. - Nisam očekivao da će albanski premijer govoriti o Kosovu i neću dozvoliti ovakvu provokaciju, rekao Vučić komentarišući Ramin poziv da Srbija prizna "nezavisnost Kosova".

10.11.2014. - Ispred mosta u Severnoj Kosovskoj Mitrovici građani su protestovali zbog Ramine izjave u Beogradu o nezavisnosti Kosova.

10.11.2014. - Odložena sednica SB UN o Kosovu.

11.11.2014. - Petar Miletić - što se zakona i Ustava Kosova tiče, Srbi na Kosovu možda imaju i veća prava nego bilo koja druga zajednica negde u Evropi. Međutim, dodaje on, hroničan problem Kosova je implementacija onoga što piše u njima.

12.11.2014. - Server rekao da je Srbija sporazumom iz aprila u Briselu zapravo priznala teritorijalni integritet Kosova.

13.11.2014. - Tahiri izjavila da je ponosna na dijalog Prištine sa Beogradom, mada se ne može zaboraviti istorija genocida koji je Srbija počinila na Kosovu, na šta Dejan Pavićević reagovao rečima da se Srbija ne može optuživati bez razloga i pokrića.

13.11.2014. - Na konferenciji o uspehu i izazovima primene Briselskog sporazuma održanoj u Prištini, Dejan Pavićević zapretio je da će napustiti skup zbog govora Tahiri.

13.11.2014. - Đurić nakon sastanka u Beogradu sa predstavnicima OEBS-a, UNHCR-a, Kancelarije UN-a u Srbiji, Kancelarije ličnog izaslanika visokog predstavnika EU, Komesarijata za izbeglice i migracije Republike Srbije i Ministarstva spoljnih poslova, najavio formiranje radne grupe domaćih i međunarodnih institucija, koja će se baviti rešavanjem pitanja statusa raseljenih sa KIM.

13.11.2014. - Kosovo može dobiti tranzicionu vladu, koja će usvojiti budžet za narednu godinu, omogućiti stvaranje Specijalnog suda i nastaviti dijalog sa Beogradom.

14.11.2014. - U Briselu se danas nastavlja dijalog Beograda i Prištine. Javnosti još uvek nije poznato o kojim temama srpska i kosovska delegacija upravo razgovaraju. Današnjim razgovorima prethodio je sastanak dve delegacije uz posredovanje EU, o energetici i osiguranja vozila - 4. i 5. novembra, tokom kojeg su formirane i radne grupe za sprovođenje sporazuma o energetici. A prema dogovoru od jula ove

godine, septembar je bio rok da, prema takozvanom Žbogarovom planu, Kancelarija EU na Kosovu, to jest, Specijalni predstavnik, "ugovori tehničku procenu uslova na mitrovičkom mostu," u okviru tačke ovog dogovora "sprovođenje tehničke procene statičke i građevinske stabilnosti mosta na Ibru" i da se objave rezultati ove procene, nakon čega je predviđeno da se sprovede i tačka "nacrt projekta za revitalizaciju mosta i realizacija revitalizacije/popravka mosta na Ibru." Do sada javnost nije imala uvid u to da li su i kako sprovedene ove dve tačke oko kojih su se Beograd i Priština složili na sastancima 11, odnosno 22. jula, a posle serije incidenata i nemira na glavnom mostu nakon što je uklonjena barikada i postavljen takozvani Parka mira.

14.11.2014. – Vlada je usvojila Uredbu o posebnom načinu priznavanja visokoškolskih isprava i vrednovanja studijskih programa univerziteta sa Kosova i Metohije, koji obavljaju delatnosti u skladu sa Rezolucijom 1244 SB UN. Uredba usvojena samo dve nedelje nakon što je odluka Ustavnog suda Srbije da je prethodna uredba srpske vlade o posebnom načinu priznavanja diploma univerziteta sa KIM, koji ne obavljaju delatnost po propisima Republike Srbije, a koju je ova najviša zakonska instanca u Srbiji proglasila neustavnom 30. aprila - stupila na snagu. A istoga dana se u Briselu odvija sastanak dve delegacije iz Beograda i Prištine uz štur informaciju za javnost .

14.11.2014. - Posle više časova razgovora danas u Briselu, delegacije Beograda i Prištine postigle su dogovor da se posete kosovskih i srpskih zvaničnika od 1. decembra dogovaraju preko oficira za vezu u Beogradu i Prištini, umesto dosadašnjeg posredovanja EULEX-a. Đurić, ocenio današnje razgovore uspešnim i ponovio da zvaničan Beograd želi da se dijalog sa predstavnicima kosovskih institucija nastavi iako kosovske institucije još uvek nisu formirane.

15.11.2014. - Od danas stanovnici Kosova sa kosovskim pasošima mogu da putuju preko graničnih prelaza u Srbiji, ka Hrvatskoj, Mađarskoj, Bugarskoj i Makedoniji, uključujući i sa aerodroma u Nišu, a aerodrom Nikola Tesla mogu da koriste još od 22. septembra, saopšteno iz kancelarije Edite Tahiri.

16.11.2014. – Kosovo postalo član Svetske boksaerske federacije.

18.11.2014. – Đurić će danas popodne u Severnoj Mitrovici održati konferenciju za novinare, dan nakon demantija da će više od 2000 radnika izgubiti posao, koja je u jučerašnjem štampanom izdanju Politike objavljena na naslovnici. Dok će sutra, zajedno sa ministrom omladine i sporta u Vladi Republike Srbije, Vanjom Udovičićem, učestvovati u javnoj raspravi o Nacionalnoj strategiji za mlade, koja će biti održana u zgradi Rektorata Prištinskog Univerziteta, privremeno izmeštenog u Kosovsku Mitrovicu, a istoga dana će u selu Jagnjenica, u opštini Zubin Potok, uručiti ključeve montažne kuće povratniku Peri Spasojeviću, koju je za tu povratničku porodicu obezbedila Kancelarija za KIM.

18.11.2014. - Drecun u Skupštini Srbije demantovao izjavu Edite Tahiri da građani Kosova mogu sa kosovskim pasošima da putuju preko prelaza u Srbiji.

18.11.2014. Đurić- Kosovski Albanci jedino sa dokumentima Srbije mogu da izađu iz zemlje, a u slučaju da nemaju dokument Srbije, njima se izdaje privremena dozvola za boravak u Srbiji i sa njom mogu da izađu iz zemlje.

18.11.2014. - Rustem Pepši, službenik opštine Junik na Kosovu i Metohiji, uputio je zaposlenom u opštini Gračanca Vladanu Popoviću službeni imejl u kom ga je nazvao "shkavell", što je pogrdan naziv za Srbe na Kosovu.

18.11.2014. - Pretučen Srbin ispred crkve u Kosovskoj Vitini.

18.11.2014. - Dejan Pavićević - to što će se dozvole za posete srpskih zvaničnika KIM ostatku Srbije od 1. decembra dobijati preko oficira za vezu ne znači prvi korak ka uspostavljanju diplomatskih odnosa sa Prištinom, kako ocenjuju pojedini diplomatski krugovi u Briselu, nego da će posete samo prijavljivati, zbog bezbednosnih razloga.

18.11.2014. – Demantovane informacije koje stižu sa severa da će opštinski radnici biti desetkovani po još nepoznatim kriterijumima, a da će radnici javnih preduzeća biti proglašeni za tehnološki višak.

19.11.2014. – Mišćević - Srbija je spremna za otvaranje poglavlja 35 o Kosovu u pregovorima sa EU. Da li će to poglavlje biti prvo otvoreno u procesu integracija i kada bi se to moglo očekivati zavisi isključivo od država članica Unije.

19.11.2014. -Na vanrednoj sednici SO Zubin Potok doneta odluka da se osnuje kompanija za distribuciju struje na Severu Kosova. Kompanija je osnovana kao društvo za energetske usluge "Elektrodistribucija Sever" D.O.O Zubin Potok, a za njenog direktora postavljen je dugogodišnji radnik Elektrokosmeta u Kosovskoj Mitrovici, Boban Novaković.

19.11.2014. - Đurić poručio akademskoj javnosti- Dok postoji Republika Srbija, postojaće i Univerzitet u Kosovskoj Mitrovici

19.11.2014. - Glavni ljudi u kosovskom ministarstvu za bezbednost smatraju da se zbog kašnjenja u formiranju institucija na Kosovu i produžavanja političke krize odugovlači i proces transformacije Kosovskih bezbednosnih snaga u Oružane snage Kosova.

19.11.2014. – Đurić demantovao izjavu Edite Tahiri. Sa Kosova u ostatak Srbije moćiće se putovati sa kosovskom, ili tzv. UNMIK ličnom kartom. Nosiocima ovih dokumenata na administrativnim prelazima će se izdavati potvrda MUP-a Republike Srbije, kojom se 'verifikuje' identitet građanina, koji će koristiti u putovanju kroz Srbiju i sa kojom će takođe izlaziti iz Srbije ka drugim zemljama. Đurić je takođe demantovao i tumačenja pojedinih političkih analitičara da su se nedavnim sporazumom o oficirima za vezu uspostavili diplomatski odnosi dve zemlje. Naglasio je i da neće biti otkaza za radnike na Severu Kosova. Trenutan prioritet za srpsku vladu jeste uspostavljanje ZSO-a, čime bi se uredio postojeći „institucionalni haos“.

20.11.2014. -Aleksandar Jablanović kaže da je za koaliciju srpskih stranaka na Kosovu prihvatljiva koalicija Demokratskog saveza Kosova i Demokratske partije Kosova kao stožer buduće vlade u Prištini.

20.11.2014. –Hodžaj na tribini koju je održao u Međunarodnom pres klubu u Briselu, predlaže treći nivo dijaloga, uključivanje medija, NVO, kulturne elite u proces pregovora Beograda i Prištine.

20.11.2014. - Predstavnici opozicionih stranaka sa severa Kosova zatražili od Ustavnog suda Srbije da što pre donese odluku o ustavnosti raspuštanja četiri opštine na severu Kosova i najavili krivičnu prijavu protiv Ivice Dačića zbog potpisivanja Briselskog sporazuma.

20.11.2014. - Petar Miletić je izjavio da je međunarodna zajednica izvršila pritisak na lidere političkih partija kako bi se prekinula institucionalna kriza koja na Kosovu traje već šest meseci, a deo pritiska je i taj da su Ramuš Haradinaj i Isa Mustafa dobili instrukcije u Berlinu da se kriza završi.

20.11.2014. "Pošto je pridruživanje Srbije u početnoj fazi i neće u narednih 5 godina ući u EU, svi znaju da bi sad bilo kontraproduktivno da javno kažu da će Srbija morati da prizna Kosovo da bi ušla u EU. Ali,

to političarima iz Srbije govore i oni to znaju" citat sa predavanja Augustina Paljokaja na temu "Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Republike Srbije, poglavlje 35 - normalizacija odnosa sa Kosovom", u prostorijama EU Info centra u severnom delu Kosovske Mitrovice, koji su organizovali lokalna NVO "Aktiv", fondacija KFOS i NVO "Evropski pokret u Srbiji" u okviru projekta "Škola evropskih integracija".

21.11.2014. - Jazdgerdi, izjavio da su SAD u potpunosti angažovane kada je reč o pružanju pomoći u rešavanju nekih dugotrajnih pitanja kao što je pomoć u održavanju dijaloga Kosova i Srbije.

21.11.2014. - Tahiri na sednici vlade ponovo: Građani Republike Kosovo, u prolazu kroz Srbiju, moraju da imaju i pasoše države Kosovo.

22.11.2014. - Dovoljan je letimičan i površan pogled na srpsku verziju Ustava tzv. Republike Kosovo da se uoči više stotina logičkih, pravopisnih, gramatičkih i terminoloških grešaka u ustavnom tekstu na srpskom jeziku što ostavlja utisak o neozbiljnosti i neodgovornosti prištinskih zvaničnika. S obzirom na to da je ustav simbol državnosti, a da je Srbima servirana nepismena i aljkava verzija teksta, moglo bi se zaključiti da je reč o jednom ponižavajućem gestu nasilnika koji, iako u multietničkom društvu, na jednostran način želi da nametne svoju volju i u potpunosti obezvredi srpski narod. Moguće je da je reč o maskiranju ozbiljne, suštinske razlike između ustavnih tekstova. Reč je o institucionalnim rešenjima koja značajno mogu da utiču i na pravni položaj srpskog naroda na Kosmetu, kao i na ljudska prava. Najpre, u albanskoj verziji Ustava je predviđeno da se suverenitet države Kosovo sprovodi preko izabраниh predstavnika, referendumu ili drugih oblika u skladu sa Ustavom, dok je u srpskoj verziji teksta izostavljen referendum kao jedan od mogućih oblika ostvarivanja suverenosti (član 2 stav 1). Može se naslutiti da ovaj propust nije slučajno nastao, jer su njegove posledice dalekosežne. Naime, na referendumu, kao jednom od oblika ostvarivanja suverenosti, izjašnjava se biračko telo, a imajući u vidu da su albanci višestruko brojniji od nealbanskog stanovništva, jasno je da ovaj oblik neposrednog izjašnjavanja građana Srbe podređuje većinskoj volji.

24.11.2014. - Đurić i ambasadorica Francuske u Srbiji Kristin Moro razgovarali o napretku dijaloga Beograda i Prištine, evropskim integracijama i sprovođenju Briselskog sporazuma. Razgovarali su o otvorenim pitanjima, poput energetike, telekomunikacija i ZSO.

25.11.2014. - Od pune primene briselskih dogovora zavisi kada će EU otvoriti prva poglavlja u pregovorima sa Srbijom, sada ukupno osam zahteva od Beograda kada je reč o Kosovu: Nacrt statuta Zajednice srpskih opština, Primena dogovora o telefoniji - pozivni broj za Kosovo, Primena postignutih dogovora o energetici, Izgradnja stalnih prelaza između Srbije i Kosova, Blokiranje ilegalnih prelaza „zbog šverca“, Prihvatanje pasoša Kosova na granicama Srbije, Učešće Prištine u svim oblicima saradnje u regionu, Regulisanje Parka mira u severnoj Mitrovici.

25.11.2014. - Iako u Kosovskoj Mitrovici odavno postoji Elektrodistribucija Srbije, koja je deo EPS-a i koja gazduje svim potencijalima na severu KiM, u Zubinom Potoku je nedavno formirana "paralelna" Elektrodistribucija - Sever. Pošto će ta nova firma biti registrovana u Prištini i radiće u skladu sa Briselskim sporazumom, mnogi Srbi, a posebno zaposleni u EPS-u, smatraju da je to prvi čin predaje EPS-a i srpskih energetske resursa na severu - pod kontrolu vlade Kosova.

25.11.2014. - Radnici Posebnog odeljenja Poreske uprave Srbije sa KiM-a odbili da potpišu rešenja u Centrali Uprave carina na Novom Beogradu o raspoređivanju na nove radne dužnosti, to jest na carinske

punktove, ispostave i ostala carinska mesta u Srbiji, u okviru službe Uprave carina, a ne dosadašnjeg poslodavca – Poreske uprave.

25.11.2014. - Predstavnici kosovske vlade, Džavit Haljiti i Bljerta Deljiju Kodra, učestvovali u radu šezdesete Parlamentarne skupštine NATO-a u Hagu, od 21. do 24. novembra, a tokom sastanaka sa predstavnicima NATO-a, Haljiti je zatražio pomoć od NATO-a za transformaciju Kosovskih bezbednosnih snaga u Vojsku Kosova. Na ovoj sednici učestvovala je i srpska delegacija.

26.11.2014. - Đurić - prisustvo međunarodnih misija na Kosovu neophodno je da bi se jačala vladavina prava, a ne za rešavanje statusnih pitanja.

26.11.2014. - Čeku izjavio da će Kosovo uskoro imati vojsku.

26.11.2014. - Zvaničnici Kosova danas su u kasarni "Adem Jašari" u Prištini proslavili dan Bezbednosnih snaga Kosova, otvorivši pritom i novu zgradu BSK-a, očekuju da će nova kosovska vlada u narednim mesecima i zvanično doneti odluku o formiranju Vojske Kosova.

27.11.2014. – Vučina Janković - formiranje ZSO je veliki izazov, razlog je institucionalna kriza na Kosovu, mi insistiramo na tome da ZSO bude prepoznata i u srpskom i u kosovskom zakonodavstvu.

27.11.2014. - Stefanović je šefu Euleksa predao dokaze do kojih je srpska strana došla u ovom slučaju, ubistva srpskog žandarma Stevana Sindelića.

28.11.2014. - Pokret Samoopredeljenje postavilo u centru Vitine putokaz do najisturenijih gradova takozvane "velike Albanije".

28.11.2014. - Na jučerašnjoj, desetoj redovnoj sednici SO Severna Mitrovica, pored izveštaja devetomesečnog rada gradonačelnika predstavljen je i finansijski izveštaj Administrativne kancelarije za Severnu Mitrovicu (AKSM). I dok je gradonačelniku upućena kritika zbog Parka mira, finansijski izveštaj izazvao je mahom negativne reakcije, kako srpskih, tako i albanskih odbornika, jer, kako su istakli, izveštaj nije detaljan. Uvidom u finansijski izveštaj AKSM najveći deo budžeta je utrošen na plate zaposlenih u budžetskim linijama - javna infrastruktura, obrazovanje i sekundarno zdravstvo, kao i na budžetsku liniju - administracija - robe i usluge.

29.11.2014. - Jaksimović kaže da se ne radi o uslovljavanju Nemačke, već o drugačijem pristupu pregovorima, s obzirom na to da je Bundestag usvojio deklaraciju kojom je tražio među prvima otvaranje Poglavlja 35.

29.11.2014. - Jevtić izjavio da ohrabruje činjenica da je Vlada Srbije odlučila da izdvoji veća sredstva za povratak raseljenih na Kosovo u narednoj godini.

29.11.2014. – Đurić - Povratak raseljenih jedan od prioriteta.

30.11.2014. - Emir Azemi rekao da je SO Severna Mitrovica "skoro godinu dana od održavanja lokalnih izbora još uvek nefunkcionalna", jer nema formirane svoje izvršne organe i da najveću odgovornost za to snosi gradonačelnik Goran Rakić.